

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1
1968
SAUSIS
VASARIS

moteris

T U R I N Y S

G. Petkevičaitė	Iš "Karo meto dienoraštis"	2
L. G. Reza	Ona ir Vytautas (baladė)	3
O. Labanauskaitė	Pirmasis lietuvių moterų suvažiavimas	4
K. Vanagėlis	Pasveikinimas (eil.)	6
J. M. Matienė	Idealai ir dulkės	7
D. Mitkienė	Lyg lino žiedas (eil.)	9
V. Vydiene	Pūkų patalėliai (eil.)	9
E. Čekienė	Ji buvo lietuvaite	10
D. Petrutyte	Atsigręžkime veidu į vaiką	13
A. Giedrius	Vaikai	14
R. Rasa	Silvija	15
• Šeima ir auklėjimas	P. Alšėnas — Jaunimo problemos	18
• Moterys pasaulyje	V. L. — Meterų suvažiavimas	20
	E. K. — Sugriautas gyvenimas	21
• Buto įrengimas	Veda A. Šarūnienė	23
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	24
• Šeimininkų kampelis	Veda L. Murauskienė	26
• Organizacinė veikla		28

ILIUSTRACIJOS

P. Rimša	Vargo mokykla	1
J. Jurkūnas	Miškas	2
V. Kalinauskas	Iliustracija	3
D. Tarabildienė	"	3
A. Kučas	"	3
A. Montvydienė	Lietuvaitės	5
V. Budvytis	Motina	6
D. Tarabildienė	Iliustracijos	9
J. Paukštienė	Pavasaris; Karžygys	10
"	Jaunimas šoka	12
G. Jacėnaitė	Vaikai	14
N. Liautukaitė	Lėlės	15
A. Vitkauskaitė-Merker	Karpiai	16
V. Jurkūnas	Lazdynų Pelėda	21
A. Makūnaitė	Vinjetės	

"M O T E R I S" LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1968 m. Nr. 1 (61)

Redakcinė Kolegija

Redaktorės: Z. Daugvainienė ir N. Kulpavičienė.

Skyrius veda: I Kairienė, E. Krikščiūnienė, L. Murauskienė, A. Šarūnienė.

Administratorė: B. Pabedinskienė.

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College Str., Toronto 4, Ont. Kanada. Spaudė "Žiburių" spaudos b-vė, Toronto, Ont. Prenumerata metams \$5.00. Viršelis ir meno - techn. red. N. Kulpavičienė.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir toiso bei tvarko savo nuožiūra.

"MOTERIS" Lithuanian Women's Magazine. 1968 m. Nr. 1 (61). Printed by "The Lights" Printing and Publishing Co. Limited in Toronto.

moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1968

Nr. 1 (61)

1918 – 1968

... Jauna, laisva, pati savęs valdovė,
Tautų eilėn įstojo Lietuva,
Savu krauju vergijos nusiplovė,
Sutraukius pančius išverme sava!

Lyg būtų grįžęs amžius Gedimino
Ir pilkalnių sukilę milžinai! ...
Europos vėlei viešpačiai sužino
Lietuvių vardą, skambantį šauniai! ...

Maironis

IŠ "KARO METO DIENORAŠTIS"

GABRIELĖ PETKEVIČAITĖ-BITĖ

1918 m. balandžio 4 d.

Paėmusi "L. Aidą", "Dabartį" ir vokiečių laikraščius, visur radau tą pačią svarbią mums žinią: *Lietuva – laisva, nepriklausoma valstybė.*

Akys ir ausys džiaugiasi, tuos žodžius skaitant, tariant... tik širdis nė kiek. Kada iš ruso buvome laimėję spaudos laisvę, kaip buvome susijaudinę!... susigraudenę iki sielos gilumos! Kiekvienas tada degte užsidegė nepaprastu sielą gaivinančiu jausmu.

Pasijutome visa kuo lygūs su viso pasaulio tautomis, pasijutome lygūs vienos didelės šeimos broliai, kuriems plačiai prasivėrė vartai siekti aukščiausiųjų žmonių prieinamų idealų. Mokėjome vien prie jų žengti!... jų trokšti... Mokykimės ir stenkimės toliau nužengusius vyti! Kad pasiseks su visais netrukus susilyginti, nė abejonės nekilo niekieno galvoj. Ir kaip būtų galėjusi kilti?! Ar mes nebuvome tie Prometėjai, kurių patvara, kantrybė, artimo meilė sudaužė, sulaužė tas paties Hefaisto nukaltas grandinės, kuriomis prie vergavimo uolos prikalti amžius iškentėjome?! Ėmė tada tik noras šaukti didžiu balsu: "Šalin tamsybės, tiek žmoniją kankinusios! Užtenka mums pasiryžimo sukurti naują saulę, kuri išdegs žmonių skriaudos net pėdsakus žemės rutuly!... Savo kovoje už žmogaus teises juk nesame nė vienu kraujo lašu susitepę!!..."

Dabar... iš esmės laimėjimas dar didesnis... Gal tik džiaugsmo styga nutrūkusi?... Nutrūkusi ir antroji... pasitikėjimo savimi... Ima noras džiaugtis... tačiau... Išvidinis jausmas šaukte šaukia, lyg įspėję, kad ta mūsų laisvė – tai vylius, tai apgaulė, už kurią širdies krauju ir savo vaikų brangiomis galvomis teks atsilyginti. Ir baugu pagalvoti apie tokią brangią kainą.

Į tą mūsų laisvės ir nepriklausomybės skelbimą įstengiu dabar vien žiūrėti kaip į rimtą ir rūstų priminimą šūksnį, kad aliai vieno lietuviai ruošęsi visomis dvasios išgalėmis (ne kardais ir šautuvais! to nesugebėsime, ir iš tokių ginklų naudos nelaukime!) moraliskai pakelti sunkią kovą už savo senelių kalbą ir žemę.

O kada pažiūriu į mūsų žmones, visuomeniniu ir politikos miegu sau ramiai knarkiančius, trokštu pavirsti šimtagalve hidra mokytoja

Bet kur kelias į analfabetų minią? O juk jie sudaro veik visą mūsų liaudį!

Rodos, visą karo laiką nepraleidžiu progos su kiekvienu pasišnekėti, paaiškinti, o dabar girdžiu nuolat tokią nuomonę:

– Tai kas, kad Lietuva laisva? Jei bus prasta gyventi, mesime viską. Trauksime į Ameriką. Šitai gyventi toliau negalima.

– Kaip jums rodosi? Ar žydai yra labai mylimi žmonių? – klausiu aš juos tuomet.

– Kas juos gali mylėti! – numoja paprastai sodietis ranka, šitai atsakydamas.

– Tai paklauskite, kodėl jie taip nemylimi. Jie tarp mūsų ne nuo šios dienos gyvena. Žinome visi, kad jų tarpe yra daug gerų žmonių, daug mokytojų, daug varguolių, kurių pasigailėti reikia. O niekas jų nemylė dėl to, kad jų tauta turi tą ydą, kad visuomet ieško sau geresnio gyvenimo. Kada žydus senovėje varė iš jų tėvynės, jie užmiršo ją, išsižadėjo. Išsiblaškė pasaulyje laimės ieškoti. Ir nuo to laiko žydai niekuomet savo noru nestos bent kokios savo gyvenamos šalies ginti. Kiekviena tauta jau tai žino, kad jei ji suvargs, jos reikalų žydai nerems. Kokią laimę žydai dėl tos savo silpnybės rado žmonių tarpe, žinom visi. Bus lygiai taip pat ir mums, lietuviams, jei nesilaikysime savo žmonių savo gyvenamojo krašto, būsime taip pat viso pasaulio pastumdėliai klajūnai. Dabar ir Amerika su mumis skaitosi, nes žino, kad turime savo tėvynę Lietuvą. Neteksime tėvynės ir Amerika nebebus tokia maloni mūsų išeiviams.

ONA IR VYTAUTAS

Kelti sielos prakilnumą
Dainiaus laimė siektina,
Nes kai grius didingi rūmai,
Širdį guos dar jo daina.
Ona, moterie kilnioji,
Dainoje nežinoma,
Iš paminklo mums nemoji
Širdimi ištikima?

Vytautas apkaltas kali,
Ir dejonė jo skaudi.
Niekad jo užmiršt negali,
Ryžtas gelbėti pati.
Su lazda piemenis skrieja
Giriom, karštyj, per šalnas.
Vyruį kraują niekadėjai
Lies, iškentus tris dienas.

Ten, kur mirga Kriavo kuorai,
Ten Jogaila, išmuštuos
Auksu ruimuose, nedorą
Planą kala nuolatos,
Kol jis Vytautą kaip svečią
Su klasta begaline
Savo menėn pasikviečia,
Kad apkaltų grandinę.

Lietuvos valdovė klumpa
Ties kalėjimu gūdžiu:
Leiskit valandai dar trumpai
Vyruį pamatyt, meldžiu!
Ir sargai jos pasigaili,
Atidaro jai vartus;
Kai Ona apglėbia meiliai
Vytautą, jis vėl guvus.

“Bėk, brangusis, iš šių mūrų,
Imki mano šiuos rūbus,
Liksiu už šių vartų, durų,
Šalmas – priedanga man bus.”

“Ona, argi pasiryši
Čia gyvybę paaukot...
Jei lieki, aš gelbėt grišiu,
Lig ims antrąsyk dienos.”

Mato ji išauštant rytą.
Kur brangusis? ar atjos?
Mirties metą nustatytą
Atidengia veidą jos.
“Išdavikė! Ką padarė!
Būsi žiauriai nubausta”,
Piktas jai Jogaila taria:
“Žūk pati už darbą tą!”

Ir lyg angelo jai švisti
Ėmė veidas, tarė ji:
“Nors dar man pati jaunystė,
Mirsiu aš mielai už jį.
Jei turėjau atsiskirti
Nuo namų, valdžios, garbės,
Tai už brangų vyruį mirti
Te širdis nesudrebes.”

*Jau ištrauktas kardas žiba,
Žmonės verkia jos graudžiai —
Ir staiga aikštėj sargybą
Puola riteriai-kariai.
Ginklai žvanga, ietys švyti,
Vytauto rūsti kova;
Priešo vyrai paklupdyti,
Ir valdovė vėl laisva.*

*Ona, moterie kilnioji!
Kanklėm tu nepagerbta,
Tu iš marmuro nemoji,
Padėka tau užmiršta:
Lai tave plačiai pagerbia
Mano jausmo žodis šis,
Ir lai tavo meilę, garbę
Skelbia amžių ateitis!*

Vertė A. Tyruolis

Liudvikas Gediminas Rėza (1776—1840) — didžiai pasitarnavęs lietuvių raštijai vyras, Karaliaučiaus universiteto profesorius, lietuvių dainų rinkėjas ir tyrinėtojas. Jis pirmasis išleido Donelaičio „Metus“ lietuvių ir vokiečių kalbomis (1818), kurių penktasis vokiškas vertimas pasirodė pereitais metais, o pirmasis angliškas — šiais metais (verstas poeto N. Rastenio). Jo išleistos „Lietuvių dainos“ (1825) (lietuvių ir vokiečių k.) pasklido po visą ano meto Europą ir turėjo didžios reikšmės tokiems lite-

ratūros šulams, kaip Goethe, Hugo, Chamisso, Walter Scott ir kitiems. Tais pačiais metais pasirodė ir jo vokiškai rašytų eilių rinkinio „Prutena“ antroji dalis, kur apstu poezijos lietuvių dainų ir Lietuvos istorijos motyvais. Ona ir Vytautas — viena iš istorinių Rėzos baladžių, neprarandančių aktualumo ir mūsų laikais. Iš meilės Lietuvos istorijai Liudvikas Rėza (vokiškai rašėsi Rhesa) pasivadino antruoju Gedimino vardu. **A. T.**

PIRMASIS LIETUVIŲ MOTERŲ SUVAŽIAVIMAS

KAPAI METŲ NUO TO ĮVYKIO PRASLINKUS

O. LABANAUSKAITĖ

Oi bus paminklinga dienele šita
Visos atminty Lietuvos!
Atmins ją meilingai karta kelinta,
Ir bus ji brangi visados!
(Iš Ksavero Vanagėlio suvažiavimui
skirto pasveikinimo).

1904, 1905 ir 1907 metai. Tos trys datos žymi pradžią naujos pakopos lietuvių tautos ilgametėje kovoje su Rusija už tautinės kultūros savitumą ir politinės nepriklausomybės atgavimą.

1904 metais grąžinta lietuvių tautai teisė savo raštijai vėl vartoti tradicinį lotyniškąjį raidyną. Draudimo laikotarpy pogrindyje išugdyta nauja tautinė spauda išeina į dienos šviesą ir tampa veiksmingu laisvės kovos įrankiu.

1905 m. rudenį susirenka Vilniuje Didysis Vilniaus Seimas, kurio sušaukimas tokiu mastu vargiai būtų buvęs galimas legalios spaudos neturint. Iki to visus Lietuvos kampus atstovaujančio suvažiavimo tautai dar trūko politinės konsolidacijos gairės ir organizuotumo. Vilniaus seimas tą spragą žymiai užpildė, nes suformulavo plačią veiklos programą ir parodė organizuotos veiklos stiprybę.

Dabar 1907 m. įvykis — pirmasis lietuvių moterų suvažiavimas, vykęs Kaune dvejiems metams po Vilniaus seimo praėjus. Šitam suvažiavimui politinis klimatas buvo žymiai blogesnis, nes Rusijoje ir Lietuvoje vykę revoliuciniai bruzdėjimai jau buvo beatodairiškai sutramdyti. Laisvės pūstelėjimą vėl užgožė žiauri reakcija. Vienok kai tik tada kažkam šovė galvon mintis sukviesti moterų suvažiavimą. Tokiu laiku, kada Vilniaus seimo nutarimų skelbėjais ir vykdytojais buvo prikimšti kalėjimai, kada jų voros traukė į Sibirą, o

laimingesnieji ištrūko į užsienius? Ir dar moterų suvažiavimas? Kam gi toks negirdėtas nematytas būtų reikalingas?

Bet jis įvyko, buvo reikalingas ir nepaprastai naudingas. Mūsų visuomeninio gyvenimo kronikose jam priklauso žymi vieta. Betgi neabejotina, kad šio suvažiavimo sumanytojus stiprino ir skatino pasisekęs Vilniaus suvažiavimas, sustiprinęs lietuvių viltis išsikvoti jei ne pilną nepriklausomybę, tai bent plačią tautinę kultūrinę autonomiją.

Bet dėl rusų priespaudos sustiprėjimo moterų suvažiavimo dienotvarkėn jau nebegalėjo patekti politiniai klausimai, nes toks klausimas, kaip politinės ir kultūrinės laisvės Lietuvai reikalavimas tada buvo pats didžiausias nusikaltimas. Todėl moterų suvažiavimo darbotvarkėn buvo surašyti tik kultūriniai ir socialiniai klausimai. Bet labai plačiai suvažiavime pasireikšusiose diskusijose atvirai reikalauta moterų teisių lygybės ir prisimintos visos negerovės, pirštu rodant į jas, gi antraip aiškiai duodant suprasti, jog didžioji jų priežastis yra rusų šeimininkavimas Lietuvoje.

Iš suvažiavime skaitytų referatų temų nors kiek suvoksime momento rūpesčius ir aspiracijas. Štai temos ir autorės.

Apie Lietuvos moterų visuomeninę padėtį ir jų kultūrinius uždavinius kalbėjo Leonienė, tada žymaus Kauno advokato, vėliau Lietuvos Universiteto prof. Petro Leono žmona.

Mokykla, jaunimo auklėjimas ir benda viso krašto švietimo padėtis buvo tais laikais didžiausias lietuvių rūpestis, nes per jasėjo lietuvių rusinimas. Mokyklos ir per jas vykdomas žmonių švietimas lietuviams jau atrodė nepakankamas. Vilniaus seimas jau buvo

paleidęs šūkius apie mokyklas su lietuviais mokytojais ir mokomąją lietuvių kalbą. Apie mokyklas ir lietuvių pareigas priaugančiai kartai kalbėjo G. Petkevičaitė, gi S. Kymantaitė (vėliau S. Čiurlionienė) dėstė apie Lietuvos istorijos mokymą.

S. Kymantaitė dar turėjo kalbėti apie „Atsišaukimą į lietuves“, tačiau niekur nepasisekė surasti žinių apie to „atsišaukimo“ turinį. Spėtina, kad tai galėjo būti pranešimas apie suvažiavimo nutarimus ir kvietimas pradėti organizuotis. Atsiminkim, kad ir to meto lietuvių feminisčių šūkis buvo: moterys, siekim teisių sulavinimo per apšvietą.

Apie moterų organizavimąsi ir savos spaudos organizavimą (laikraščio išleidimą) referavo kaunietė Vaitkevičienė. Iš profesijos mokytoja, ilgametė Kauno veikėja, greit įsikursiančios LKMD pirmoji centro valdybos pirmininkė. Suvažiavimas pavedė vilniškių atstovėmis papildytam suvažiavimo rengimo komitetui pabandyti suorganizuoti vieną moterų sąjungą, tačiau už kelių mėnesių kauniškos įkūrė Liet. Kat. Moterų Sągą, nes su vilniškėmis nepajėgė susitarti dėl būsimos organizacijos spalvos.

Kiti referatai priskirtini plačiausia prasme suprastai socialinių klausimų grupei. Čia M. Pečkauskaitė kalbėjo apie moterų garbės gynimą, Julija Žemaitė apie sodžiaus mergaičių skriaudas, Milašaitė apie girtuoklystės panaikinimą Lietuvoje, Teresė Kubilinskaitė (mokytoja) apie profesinį moterų apšvietimą, gi Lebkaušienė su Rabašauskiene (abi kaunietės) apie namų pramonę: audimą, daržovių ir vaisių pramonę (taip darbotvarkėj ir parašyta!).

Toks vaizdas tik į darbotvarkę pažiūrėjus. Turint

ūpo ir noro, čia būtų medžiagos kalbėti iki apalpimo. G. Petkevičaitė savo atsiminimuose liudija, kad taip ir buvo. Kalbėjo moterys, sodiečių neišskiriant, kalbėjo ir vyrai, nes ir jiems buvo leista kalbėti, nors suvažiavimo dalyviais nebuvo laikomi. Mat, politika buvo tokia: moterų bėdas ir skundus turi išgirsti ir vyrai. Moterys bekalbėdamos taip įsidrąsino, kad iš vyrų patiriamas skriaudas dėstė viešai nieko į vatą nevyniodamos.

Didžiausios patrankos buvo nukreiptos prieš stipriai Lietuvoje besireiškiantį vyrų girtuokliavimą ir dėl jo patiriamas moterų skriaudas. Švietimas ir moterų diskriminavimas Rusijos įstatymuose buvo kitos stipriai plakamos vietos.

Suvažiavimas nutarė pasiųsti Rusijos Dūmai (taip vadinosi neseniai atsiradęs Rusijos parlamentas) peticiją dėl degtinės pardavinėjimo panaikinimo Lietuvoje. Buvo prašoma degtinę uždaryti į vaistines ir pardavinėti tik pagal gydytojų receptus. Peticija buvo surašyta lietuviškai ir pasiųsta Lietuvoje dūmon išrinktam atstovui A. Bulotai, kuris su ja supažindino dūmos atstovus 1908 gegužės 10 (sen. stilium) posėdy ir dar pridėjo savo komentarus. Anot jo, prašymą reikėtų patenkinti, nes tai Lietuvos sodiečių balsas. Kairioji dūmos pusė peticiją ir Bulotos pastabas palydėjo plojimais.

Suvažiavime dalyvavo apie 300 atstovių iš visų Lietuvos kampų. Milžinišką daugumą sudarė baltos skarelės – taigi mūsų ano meto kaimo drąsiausios ir šviečiausios moterys. Nebuvo jos rinktos parapijų ar valsčių moterų susirinkimuose, tačiau buvo kažkokia ranka, kuri jas išrengė kelionėn į Kauną. Tik jau taip sa-

vaiame neatsitiko, todėl neabejotina, kad suvažiavimą organizavo gabus organizatorius.

Suvažiavimas vyko Kaune miesto teatro salėse (kur neprikl. Lietuvoj buvo įsikūręs valstybės teatras) 1907 rugsėjo 23-24 (sen. stilius). Jo organizacinį komitetą sudarė kaunietės: Augustinaitė, Daugelytė, T. Kubilinskaitė, Lebkauskienė, Rabašauskienė ir E. Vaitkevičienė. Teigiama, kad tikruoju suvažiavimo sumanytoju ir organizatoriumi bus buvęs kun. Povilas Januševičius, Žemaičių Kunigų Seminarijos profesorius, labai gabus, nors ir tylus, gerų darbų organizatorius. Jis 1908 m. padėjo įsteigti Lietuvių Katalikių Moterų Draugiją, o 1910 m. drauge su Terese Kubilinskaite įkūrė laikraštį „Lietuvaite“.

Prie to komiteto suvažiavimas pridėjo vilniečių atstoves ir jam pavedė suorganizuoti bespalvę Lietuvių Moterų S-gą. Kaunietės pasisakė už katalikišką organizaciją, vilnietės norėjo ko kito, todėl kiekviena grupė nuėjo skirtingais keliais.

Suvažiavimui pirmininkavo G. Petkevičaitė-Bitė, sekretoriavo Pleirytė-Puidienė, bet faktiškai viską tvarkė sekretorė, nes G. Petk. sunkiai vyko tvarkytis dėl silpno balso. Suvažiavimo teisiniu patarėju buvo adv. Petras Leonas.

Suvažiavimą labai jautriu eiliuotu žodžiu pasitiko poetas Ksaveras Vanagėlis-Sakalauskas. Šiandien jį skaitant, gali jausti plakančią to meto gyvosios tautos nuotaiką ir aspiracijas.

Suvažiavimo proga Kauno „Dainos“ choras surengė vaidinimą ir choro koncertą. Dainuotos lietuviškos dainos, broliai Babravičiai, Kavaliauskas ir Nacevičius dainavo duetus, gi artistai suvaidino Smalsčio ir Čechovo komedijas. Lietuvos himną dainavo visas choras. Taigi po jautrių, kartais skausmu padažytų kalbų atėjo pelnyta atgaiva, kurion suplaukė ir tada Kaune buvusi lietuvių miesčionija. Atėjo pasižiūrėti keistenybės – į suvažiavimus pradėjusios važinėti sodietės. Į Vilnių grįžęs kun. Tumas „Vilty“ rašė: „Kaune viešbučiai pilni. Gatvėmis plaukia būriai moterų baltagalvių. Tai sodietės. Šen ten svyruoja kito dažo skrybėlės“.

Greit toji sodietė, suvažiavime kalbėjusi nors ir nedailinta, bet iš širdies plaukiančia kalba, bursis į savo širdim sušildyti organizaciją, jau organizuota pasitiks Lietuvos nepriklausomybę ir padės ją stiprinti kaip tik išmanydama.

PASVEIKINIMAS

O, moters lietuvės! Jūs saulė tautos!
Jūs mūsų geroji viltis!
Jums rūpi likimas, garbė Lietuvos,
Nes jums ji brangioji šalis!

Atvykot su geismu čia pasiteiraut,
Kur klabint, kur žengti pareis;
Kaip laisvę, lygybę jūs lyčiai išgaut.
Kokiais turit eiti keliais...

V. BUDVYTIS

MOTINA

Tat sveikinam jumis, o dukters šalies! –
Pirmėivės tarp mūs seserų!
Kas jausmus išreikšti gal mūsų širdies
Dėl jūsų darbų taip gerų!

Judita, Gražina, drąsi Žanna d'Ark!
Daugybė taipgi kitų!...
Lenk galvą, lietuvi, ir gailiai užverk
Prieš milžines tokias tautų!

O, moters! Jums duota galybė dangaus:
Jūs klausė didi milžinai!
Sutverkit stiprybę mūs krašto brangaus;
Te keliasi jis būtinai.

Jums veikiant, auginant jaunąsias kartas
Brangioji tėvynė žaliuos:
Ir garbę ir laisvę senovės atras,
Didvyrių daugybė išduos!

Oi bus paminklinga dienele šita
Visos atminty Lietuvos!
Atmins ją meilingai karta kelinta,
Ir bus ji brangi visados!

Lai Viešpats galingas padės jums nutart,
Kaip turite veikt, prakaitaut,
Kas gera, kas bloga viešai išsirtart,
Kaip reikia tėvynei tarnaut.

Tingėjimą vykit iš krašto toli,
Degtinę ir rūkymą lauk!
Darbštumą, blaivumą... jauni ir žili
Lietuviai temyli daug – daug!...

O, moters lietuvės! Jūs saulė tautos!
Jūs mūsų geroji viltis!
Jums rūpi likimas, garbė Lietuvos,
Nes jums ji brangioji šalis!

KSAV. VANAGĖLIS

Tokiu jautriu ir prasmingu žodžiu sveikino moterų suvažiavimą Ksav. Vanagėlis.

IDEALAI IR DULKĖS

J. M. MATIENĖ

Neseniai Montrealio arkivyskupas kardinolas Leger atsisakė nuo savo pareigų ir išvyko į Afriką pas raupsuotuosius. Ne kaip arkivyskupas, ne kaip kardinolas, bet kaip eilinis kunigas. Šis žingsnis savotiškai sukrėtė visuomenę. Ne tik katalikus. Spauda, net ir laisvamanių ir liberalų vieningai įvertino kardinolo posūkį, o kaikurie pradėjo rašyti kaip apie 20 amžiaus šventąjį. O jis pats kukliai pareiškė, kad reikia pereiti nuo žodžių ir kalbų prie darbų.

Tai katalikų Bažnyčios mokslo ir tikėjimo išdava. Tai aukščiausio idealo pasireiškimas. Nes atsisakyti nuo Bažnyčios kunigaikščio titulo ir nueiti į patį žemiausią laipsnį, atsidurti pačioje žemiausioje gyvenimo pakopoje, kur viešpatauja ligos, skurdas ir įvairūs nedeckliai, tai reikia turėti kažką aukštesnio. O tai yra tik sekimas savo Dieviškojo Mokytojo. Nieko daugiau.

Neteko skaityti lietuviškoje spaudoje, neteko girdėti, kad lietuvių tarpe būtų diskutuojamas šis herojiškas žygis. Turime pakankamai organizacijų, bet niekur šis idealo siekimas nebuvo nei aiškinamas, nei vertinamas. Lyg niekur nieko. Lyg taip ir reikėjo. Lyg tokių pavyzdžių turime pakankamai. O ištikrųjų tai mes čia susidūrėme su dideles reikšmės įvykiu, kuris bus amžiais komentuojamas, aiškinamas, o gal būtų ir sekamas.

Kai šiandien kam nors reikės įrodinėti ir kalbėti apie idealą ir jo supratimą, tai kardinolo Leger pavyzdys, kad ir didžiausiam skeptikui, bus suprantamas. Jam bus lengvai suprantama kas yra idealas, ir kaip jis vykdomas.

Leger pavyzdys parodo krikščionybės gilumą ir aukštumą.

Kitas idealo pavyzdys mums dar labiau yra artimas ir dar ryškesnis, tai Sibiro lietuvių maldų knyga „Marija, gelbėk mus“. Tiesa, jos neišvažiavo savanoriškai į tas vergų stovyklas. Jos buvo išvežtos. Jas, kaip pavojingas asmenybes, išvežė svetimoji bedieviškoji valdžia. Jos ten atsidūrė žmogui nepakenčiamose sąlygose, kur kiekvieno laukė neišvengiama mirtis. Bet prieš mirdami tie asmenys turėjo pereiti visas kančias: ligos, badas, sunkiausi darbai, šalčiai, žiaurūs budeliai ir beviltiška ateitis. Ir štai tame žmonių sukurtam pragare pasireiškia tokia kilni dvasia, kuri kuria maldas už savo budelius, kankintojus. Jos prašo Dievo malonių savo tautai, savo broliams, savo draugams kaliniams ir kartu savo besieliams sargams.

Nenuostabu, kad šioji maža knygelė keliauja per pasaulį ir kelia nuostabą savo kilnumu, savo krikščioniška atlaidžia malda, Malda, kuri trykšta iš nekaltų sielų, nors ir kasdien kankinamų, niekinamų, skriaudžiamų. Dvasia tos knygos maldų siekia paties aukščiausio idealo ir žmogui užima kvapą ją beskaitant ir į ją besigilinant. Tai yra Kristaus mokslo kvintesencija, pasireiškimas pačioje didybėje.

* * *

Iš mažens buvome pratę klausytis apie idealus. Lietuvoje beveik kiekviena organizacija juos turėjo.

Vienos turėjo vienus idealus, kitos kitus. Bet be jų neapsiejo. Ir mes taip augome, ta kryptimi lavinomės, ir buvo visai natūralu juos turėti prieš akis, jiems nenusidėti, jų neiškreipti ir jų neapleisti.

Tremty lietuvius pakito ir šia prasme. Apie idealus nekalba senimas, nekalba ir mūsų jaunimas. Išmeskit Lietuvos laisvinimo reikalą, ir beveik nieko neliaka. Ir mes esame patenkinti, kad niekas mums nekvaršina galvos, ir leidžia ramiai tūnoti kasdienybės dulkėse.

Mes skestame materializmo glėby. Ir teoretiškai ir praktiškai. Ir senieji ir jaunieji. Vieni susirūpinę namais, kiti darbais, aukštais atlyginimais. Jaunimas renkasi mokslus ne dėl pačio mokslo, ne dėl pamėgto dalyko ir tiesos jieškodamas, bet dėl atlyginimo, kurį jis gaus baigęs praktišką mokslą. Suaugusiųjų kalbos ir galvos taip pat paskendę apie atlyginimus, apie antrą, trečią namą, apie nuomas ir biržos biuletenius.

Mes perdaug greitai apsipratome su sočia aplinka ir permažai pagalvojame apie kataliko darbus, kurių taip šaukiasi mūsų tauta ir visas pasaulis. Mes nematome gyvenimo, kur reikalinga gera ranka, gera širdis, maloni akis.

Mes esame sotūs ir mums atrodo, kad ir visas pasaulis yra sotus. Mums nieko neskauda, ir atrodo, kad ir visi žmonės sveiki. Mes save skaitome katalikais, ir tai dar gerais, ir atrodo, kad ir visi kiti yra savimi patenkinti ir yra tikri į dangų kandidatai. O jei toki nėra, tai jie patys kalti, nes niekas iš bažnyčios nevaro, niekas nedraudžia tikėti ir priklausyti parapijai. O jei dar priklausome kokiai nors katalikiškai organizacijai, tai ir visai užriečiame nosį, nes skaitome save kone šventais. Esame savimi patenkinti, o jei kur nors ir yra vargo, tai jie patys kalti; jei klaidų, tai irgi jų pačių kaltė, nes gi gali patys pasijieškoti teisingo kelio. Ko mums eiti pas juos, jei jie gali ateiti pas mus.

Menka buvo visada pas mus apaštalavimo dvasia, o dabar ir visai išnyko. Juk kiek buvo raudonųjų Kanadoje, tiek jų yra ir šiandien. Nei katalikiškumo, nei lietuviybės mes jiems nenumėšėm. Mes išdidumo vedini nepasistengėm užmegsti su jais, mūsų broliais, net ir paprasčiausios pažinties. Ir 10-15-20 metų išgyvenę viename mieste, mes neužmezgėm nei organizuoto nei pavienio kontakto.

Dar daugiau. Neseniai įvairiomis progomis Kanadoj lankėsi lietuviai iš okupuotos Lietuvos. Kaikas iš mūsų mėgino sueiti, pasikalbėti, susipažinti. Atsirado „patriotų“, kurie visa gerkle pradėjo šaukti apie kažkokį pasmerką bendravimą ir tuos žmones apšaukti komunaraais.

O mums ir kaip katalikams ir kaip lietuviams, buvo netik įdomu, bet stačiai pareiga tuos žmones, atvykusius iš vergijos, kur jiems nuolatos kala „naujuosius mokslus“, ir pažinti ir paguosti duodant vilčių į geresnę ateitį. Buvo gera proga padaryti gerą darbą, o mes nuo jų bėgame. Yra sunku suprasti tokius atsiprašant „politikus“, kurie ir patys izoliuojasi nuo savo tautiečių ir kitus plūsta už paprastą suėjimą.

Daug pas mus tuščių žodžių. Kaip sunkiai mes mokame 2-jų dolerių savo solidarumo mokestį. O jei Vasario 16 proga atkišame dolerį, tai skaitome, kad savo tautinę pareigą jau ir atlikome. Juk tuo ir pasireiškia mūsų visa kova už Lietuvos laisvės atstatymą.

O lietuviybė menkėja ne metais, bet dienomis. Vaikai ir bendrai jaunimas savo tarpe kalba išimtinai tik anglų kalba. Kodėl vaikų darželyje, kurį veda seselės lietuvaitės, iš tūkstančių lietuviškų šeimų atsiranda tik 8-10 vaikų lietuviukų, lankančių lietuvišką skyrių. Kur kiti? Jaunimui jau rengiamos rekolekcijos anglų kalba, nes nesą lietuvių kunigų. Ar ne juokinga? Jeigu nebūtų tiesa, tai tikrai būtų juokinga. Bet dabar? Šeimoms ir dažnai jaunimas jau atvirai stato klausimą — „o ką mes darysime su ta lietuvių kalba? Juk mes esame kanadiečiai, čia gimę?“ Kanadiečių tautos dar nėra. Bet klasišką atsakymą į šį absurdišką klausimą davė prelatas M. Krupavičius, kai jam Amerikoje šį klausimą pastatė praturtėjęs lietuvis: „tai gerai, brole, kad tu negimei pripuolamai kiaulių tvarte. Kas tada būtų iš tavęs?“

Lietuviybės idealas mums jau nėra idealas. Tautybės supratime pas mus susidarė didžiulis plyšys, kurio mes ir nelopome. Praeis dar 20 metų ir mes dairysimės, kur dingio lietuviai ir jų vaikai. Kur dingio jie Amerikoje iš vieno milijono lietuvių? Juk jie nenuėjo skradžiai žemę?

☆ ☆ ☆

Laisvės Kovos Metai!

50 metų nuo Vasario 16 Dienos paskelbimo!

Tremties lietuviai ir vėl atnaujina savo išpareigojimą tęsti kovą už savo tautos laisvę, už Lietuvos valstybės prikėlimą, už Vasario 16 Dienos įgyvendinimą.

Mes suprantame visus sunkumus bet ramina, kad kiekvieno idealo siekimas ir jo įgyvendinimas yra sunkus, ypač kolektyvinio idealo. Kliūtys yra didelės ir

dažnai net ne nuo mūsų priklauso jų pašalinimas. Bet jei kliūčių nebūtų, nereiktų ir kovoti. O šiandien mums lietuviams tik kova ir lieka.

Istorija tūkstančiais pavyzdžių mums įrodo, kad pradžioje atrodo, bet kurio tikslo atsiekimas yra neįmanomas, neįvykdomas. Bet atsiranda užsispyrėlių, galbūt, juos galima pavadinti ir fanatikais, įtikėjusių į savo pasistatyto tikslo šventumą ir... siekia. Siekia dažnai ne logiškais keliais, siekia dažnai aplinkumos pajuokiami, niekinami. Bet jie eina metus, eina kitus, net ir dešimtmečius. Ir žiūrėk, kas pradžioje buvo neįtikėtina, daugeliui nesuprantama, vėliau viskas aiškėja, giedrėja ir idealas... stojasi kūnu.

Taip vyksta atskiros žmogaus gyvenime, taip vyksta ir tautų gyvenime. Pradžioje būva tik vizija, drąsi vizija, kurios nesupranta aplinkuma.

☆ ☆ ☆

Mes lietuviai turime idealą — Laisvos Lietuvos idealą. Turime ir dulkių. Turime netik kovotojų, bet ir trukdytojų. Turime drąsulių. Turime ir bailių, nuo kovos pasitraukusių.

Turime ir inertišką masę, paskendusią kasdienybės smulkiuose reikaliukuose. Gal ir nenutolusią nuo tautos bendrų nuotaikų, tik kiek apsileidusią. Tad ją reikia nuolat kelti, jai reikia priminti bendrus tautos reikalus, raginti, ir kviesti kartu žygiuoti, kartu kovoti. Ir nebus drąsu tam nutolusiam žmogui atsilikti nuo savo bendru, nuo bendros nuotaikos, nuo bendro judėjimo, ir jis reikale net ir prisidės, prisidės savo darbu, savo auka.

Vasario 16 Dienos minėjimai rodo, kad pasimizmui gal ir neturėtų būti vietos.

Yra idealas, yra ir laikinos dulkės, dulkelės. Nušluostykime tas dulkeles ir idealas sublizgės nauja šviesa. Siekime apjungti visas lietuviškas jėgas, ir mūsų gretos bus vieningos ir galingos. Visi mes bendrai sieksime bendro idealo — Laisvosios Lietuvos.

KANKLININKĖ

KANADOJE

DANA MICKUTĖ-MITKIENĖ

LYG LINO ŽIEDAS

Sukakties Dieną Motulė mini,
Ką mes atnešim jai dovanų?
Atsiminimais pravertoj skrynioj
Sukrautas lobis, Josios dienų.

Visų gražiausia, lyg žiedas lino,
Vasario vieno, viena Diena...
Senelis mena, ir vaikas žino:
Ją pirkto brangiai – kraujo kaina!

Ne vienas tėvas sūneliui sakė:
Vergų nelaisvės tu nepatirk.
Už tėvų žemę, lyg savo akį,
Kaip vyras kaukis! Jei reiks – numirk!

Kupini ryžto, drąsos ir ūpo,
Sūnūs artojų, amžiais lėtų,
Ejo atremti priešų, kur supo
Iš rytų, šiaurės, ir iš pietų.

Oi, ir pražydo kraujo bijūnais
Aukštaičių kalvos, Dzūkų smėlys!...
Tie, kurių žemė priglaudė kūnus,
Gyviems švietė, kaip spindulys.

Vieniems pastatė medinį kryžių,
Kitiems nutraukė rankas abi...
Kurie žaizdomis nešini grįžo –
Tie nešė saulę šviesiam glūby!...

Jie nešė saulę – ne tą, kur neša
Tautų grobikas, žmogus – žvėris!...
Nuo kurios kraujo akmenim laša,
Užrita laisvėn visas duris...

Ir atsirado Motulės skrynioj
Tiek daug ritimų drobių juodų...
O, kad šie metai būt paskutiniai,
Metai, sunkiausių Jai valandų!

E. VYDIENĖ

PŪKŲ PATALĖLIAI

Pūkų patalėliai minkštučių snaigių
Žėri debesėliais žydriųjų gelmių,
Dengia tau lovelę šaltos žemelės
Kalba apie meilę paliktos šalelės.

Eglė ir pušėlė baltai pasipuošę,
Vėjeliui papūtus tau lopšinę ošia.
Tyliai jinai plaukia nykiais laukeliais,
Neša liūdną žinių tėvų žemelei.

Kad negrįš jau niekad jos duktė išėjus,
Ją priglaudė šiaurės žemė suledėjus,
Kad niekad jau niekad nebraidys ji pievas,
Kurios su Nemunėliu švelniai glamonėjas.

Saulutė pabėrus aukso spindulėlius,
Pripila žvaigždelių pūkų patalėlius.
Naktelei užėjus dega jos skliautuose
Supasi lovelė baltuose pūkuose.

J. PAUKŠTIENĖ

PAVASARIS

LIETUVOS KARŽYGYS

JI BUVO LIETUVAITĖ

EMILIJA ČEKIENĖ

Ant stalo guli gražiai suvynioti moteriški baltinukai, pirštinaitės, odekolonas, kojinės, papuošalai ir kiti nebrangūs moteriški reikmenys. Tų dovanų savininkė, mažytė, kokių 30 metų moterėlė, kuriai Augščiausias Tvėrėjas pašykštėjo išviršinio žavesio. Ji atrodo pasigailėjimo verta būtybė. Kojos dideliuose uždaruose batuose, lūpų vietoje du siauri raudonu pieštuku stropiai paplatinti brūkšneliai. Ji pasipuošusi, prisisegusi gėlę, šventė savo gimtadienį.

— Happy birthday, Rose, — šaukė praeidamas įstaigos tarnautojos. Sustojau ir aš. Tokiais atvejais praejimas pro šalį nepalinkėjus laimės laikoma net įžeidimu. Kiekvienas praeidamas pasako porą įprastinių žodžių ir pasivaishina saldinais.

Didžiulėje įstaigoje, ypač kur dirba beveik vien moterys, nenaujiena matyti dovanomis apkrautą stalą. Jei matai daugiau dovanėlių, tai žinai, kad čia sėdi šiek tiek vyresnė tarnyboje, kuriai pataikaudamos eilinės tarnautojos viena už kitą perka brangesnę dovaną. O mūsų įstaigoje tuo itin pasižymėjo paskutiniosios emigracijos latvės ir rusės. Iš apkrauto stalo atrodė, kad ir šioji nėra eilinė įstaigos tarnautoja. Ji, kaip vėliau paaiškėjo, buvo to mažo skyrelio vedėjos pavaduotoja.

Karts nuo karto, man vis tekdavo tarnybos reikais į tą skyrių užsukti. Rėžė sėdėdavo toj pačioj vietoj su šypsena ir vartydavo bylas, nurodinėdavo iš ki-

tų skyrių bejieškančioms numerių, kur kokia knyga guli. O pertraukų metu aplink ją grupuodavosi pataikavimą mėgstančios merginos.

Įstaigoje, kur be atskirų kambarių dirba apie du šimtu asmenų, su jais nesuartėji. Vieni veidai ilgam laikui pranyksta ir vėl atsiranda, buvę iškomandiruoti į tolimesnius nuo tavo stalo skyrius ar ilgesnį laiką sirgę, sugrižta. Nelabai kas pasigenda ypač gretimų departamentų tarnautojų. Visos tarnybinio darbo pertraukų metu būva užsiėmusios savo asmeniniu gyvenimu. Iš pat ryto atsidedusios skuba išpasakoti savo problemas: praeitos nakties nemigą, apie barnį su vyru, apie šeimos ligas, neklaužadas vaikus, o mergaitės apie pasimatymus, ateities planus ir kt. Juo daugiau kuri gauna progos kalbėti, dejuoti, juo jos veidas švinta tarytum visus gyvenimo kelyje pasitaikiusius paskutinių dienų sunkumus atiduoda savo klausančiai kaimynei.

Ir taip tu, kuri kantriai kiekvienos klausai, linksma žinią pasakojant nusišypsai, blogą — galvą kraipai, nes juk pagelbėti negali, padarai rimtą veido išraišką, apie ligą pasakoja — užuojautos švilgsnį siunti. Bet jei tu kasdien aplink sėdinčių bendradarbių kantriai klausai metus, dvejis, trejis ir dešimtį metų, jos nesustos kalbėti ir tavęs nepaklaus, kas slepiasi tavo vidaus pasaulyje po ta nuolatine šypsena kitai, nors kartais ir šalta, pro ašaras besiklausančia šypsena užuojautos žvilgsniu kitai. Nesulauksi. Tačiau už tą kantrybę, už malonią šypseną būsi laikoma draugiška, maloni, nuoširdi bendradarbė.

Todėl niekas nepasigedo nei Rožės ilgesnį laiką nepasirodančios įstaigoj. Gal ji atostogų turėjo, gal sirgo, o gal iš savo nuolatinio kampo pasitraukė. Niekas dėl to nesuko galvos.

Vieną rytą atvykau į tarnybą kiek anksčiau ir trečiame aukšte išėjus iš keltuvo koridoriuje pamačiau prie durų stovinčią smulkutę žmogystą. Priėjus atpažinau tą pačią Rožę. Ji man atrodė dar mažesnė, sutrumpėjusios rankos ir kojos, sumažėjusios akys, nosis, rankų pirštai susitraukę ligi pusės. Ji stovi ir laukia, kol atidarys duris.

— Rožė, kas atsitiko, ar sergi? — paklausiau.

— Ne, — atsakė ji, — daktaras sakė, kad nieko nėra, tiktai nervai, duoda vitaminų ir dar kažkokių tablečių, bet nelabai pagelbsti. Aš nesu ligonis, nes galiu dirbti, nieko neskauda, esu laiminga, kad niekam nesu našta užsidirbdama pinigų. O našta neturėčiau kam nei būti, nes tėvai mirė, sesuo mirė palikusi du mažamečius vaikus, kuriems aš kiekviena proga nesigailiu nupirkti dovanų. Kada tik aplankau, jie tuoj apkraus to mano rankinuką ir bėga tolyn su dovanom. Savime aišku, aš labai nepatraukliai atrodau, negaliu su jais pažaisti, kaip kitos tetos, negaliu ant kelių paimti, — nebaigiamai kalbėjo Rožė, rodos tik tam prie durų manęs ir laukusi.

Rožės kaimynystėje sėdėjusios artimiausios bendradarbės aiškiai pradėjo vengti jos artumo. Kai tiktai randa proga, pasiima pluoštą popierių ir pasišalina kur nors toliau jų tikrinti. Kai ji paprašo iš lentynos paduoti jai sunkią knygą, dažnai prašomi samoningai nenugirsta ir skuba pasitraukti toliau. Rožė kantriai su šypsena laukia, kol kita su reikalu į jos kampaną ateis.

Kartą skyriaus vedėja, pastebėjusi, kad visos bendradarbės Rožės vengia, sušaukė jos artimiausias kaimynes ir liepė jai patarnauti.

— Aš Rožę labai užjaučiu, man labai gaila, kad ji tokia nelaiminga, bet padėti, su ja kalbėti, arti būti negaliu. Po to aš negaliu valgyti, naktį sapnuoju. Prašau mane iš to skyriaus iškelti, — verkdama ėmė aiškintis Austra, vyresnio amžiaus arti Rožės sėdinti kaimynė.

— Eik prašyti pas mrs. Jean Slattery, — atsakė skyriaus vedėja.

Jean Slattery, vyriausia to viso aukšto, daugelio skyrių įstaigos viršininkė, jauna, graži, nors gerokai antukusi, bet labai malonių veido bruožų moteris. Kai prieš dešimtį metų aš atėjau į tą įstaigą, vadinamą American Express Co., dirbti, ji dalindavo mums alų čekius, o mes negailėdavom komplimentų už jos nepaprastą atmintį, nes kelių šimtų tarnautojų pavardes puikiai mintinai žinojo, nors jie dažnai keitėsi. Ji, paduodama čekį kiekvienai rasdavo malonų žodį dažnai garsiai nusikvatodama. O juokdavosi ji taip, kad visuose kampuose skambėdavo.

Laiko tėkmėje žilaplaukis simpatingos išvaizdos visos įstaigos viršininkas mr. Simpkin išėjo į pensiją. Ne užilgo išėjo ir jo buvusi pavaduotoja, miss Lyon, savo vietą užleisdama šiai jaunai linksmai poniai Jean Slattery, kuri beveik be sustojimo per dienas telefonu kalbėdavo ir garsiai kikendavo. Jos juokas neerzino dirbančiųjų tarnautojų, bet greičiau užkrėsdavo gera nuotaika priversdama nusišypsoti ir rimčiausius veidus. Tai buvo nuoširdus, iš pat sielos gelmių sklindantis laimingas juokas. Kartais atrodydavo, kad jos tarnyba yra tik juoktis. Tačiau taip nebuvo, ji turėjo atlikti daug ir rimtų pareigų biznvie ir santykiuose su tarnautojais. Kas tik turėjo kokių problemų ėjo pas ją aiškintis ir ilgai kartais laukdavo, kol ji pabaigs lyg užsuktą muzikos plokštelę savo nebaigiamą laimingą juoka kalbėdama telefonu.

Ir vos tik pasakydavai savo problemą, jos veidas tuoj surimtėdavo, atsidėjusi klausydavo tarnautojo skundo ar prašymo perkelti į kitą skyrių, pakeisti dar-

bą, duoti neapmokamų atostogų ar ligos atostogas prailginti, šeimos nariui sergant ar mirus, ilgiau leisti pasilikti namie ar algos pakėlimo prašyti ir t.t. Ji, kaip geriausia švelniausia motina kiekvieną išklausydavo, klausimus kartu išdiskutuodavo, verkiančią nuramindavo, sergančią paguosdavo, liepdama neskubėti atgal į tarnybą, po sunkesnės ligos kurią laiką anksčiau iš tarnybos išeiti, kad grįžtant namo traukinį gautum sėdėti. Ją visos mylėjo ir gerbė.

Kai Rožės bendradarbės nuėjo prašyti, kad jas iškeltų dirbti toliau nuo Rožės, Jean Slattery atsakė:

— Man labai gaila, kad jūs taip kenčiate dėl sergančios Rožės, bet, ar pagalvojate bent kartą apie jos savijautą, kai į jos nuolankų prašymą paduoti popieriaus lapą, atsukat nugarą, kada ji laukia priartėjant kitos, kuri taip pat pasielgia? Ar jums neateina į galvą, kad nelaimė kiekvieną gali ištikti? Aš ją atsimenu, kai ji tik pradėjo pas mus dirbti būdama sveika ir graži, dirbo sąžiningai. Kaip mes dabar galime ją atleisti iš darbo, kuri neturi jokių artimųjų. Ji turi išsitarauti bent kompensacija, poros metų betruksta, kad galėtų savo ateitį aprūpinti. Ji pasiliks, jūs privalot ją padėti, kompaniją jums atlyginimą moka nežiūrint kiek ir kur sugaištat laiko. Reikia jaustis laimingomis, kad pačios esate nereikalingos pagalbos.

Po tų žodžių moterys sugrįžo į savo vietas ir pykdamos patarnaudavo Rožei.

Neilgai Rožė džiaugėsi tais patarnavimais. Per dešimtį metų mano darbo toje įstaigoje buvo vienos moterų, jos dirbo ir vadovavo. Buvo tiktai vienas žilas, simpatingo veido vyriausias viršininkas mr. Simpkin ir vyriausias buhalteris, kuriems išėjus į pensiją tas vietas užėmė jaunesnės generacijos du vyrai, bet visas įstaigos darbas ėjo sena tvarka. Netrukus paskelbė, kad ši bankinė įstaiga per savo šimtą gyvavimo metų praejusias metais turėjo didžiausią pelną. Visos džiaugėmės, nes tikėjomės algų pakėlimo. Deja, neužilgo gavom aplinkraštį, kad šiemet nebegausime Kalėdų priedo 12% metinės algos. Vyrų skaičius pamažu daugėjo, o mūsų darbo sąlygos blogėjo. Atrodė, kad jie nieko nedirba, tik rūko susėdę, kojas ant stalų užkėlę, šnekučiuojasi tarpusavy, telefonais pakalba, pasivaikščioja aplink iš nuobodumo, tartum mus stebėdami šnipai.

Pasikeitus darbo sąlygoms man tekdavo dažniau praeiti netoli Rožės stalo. Dabar ji visą laiką buvo viena, niekas nebeklausė jos prašymų paduoti knygą, niekas nepakalbino pertraukos metu. Visos praeidavo pro šalį be dėmesio, nors jos veido išraiška buvo maldaujanti.

Jaunosios vyriškos generacijos letena vis labiau iautėsi: jie įvedė rytais atėjus pasirašyti, darbo metu leido rūkyti, kad neitume į moterų kambarius rūkant laiko gaišinti, sumažino erdvę ir plotą asmeniui, Įspėjo, kad sirgimo dienos bus apmokamos tiktai su gydytojo pažymėjimu, atėmė anksčiau mokėtą kompensaciją ilgiau išbuvus ar išėinant į pensiją. Poniją Slattery ir kitas moteris iš aukštesnių pareigų nužemino ir vieną dieną pranešė Rožei, kad sekantį penktadienį jos paskutinė diena tarnyboj.

Tą penktadienį Rožė atėjo verkdama kiekvieną atsisveikinti, siekdama bučiuoti, savo silpnutėm rankom siekdama apkabinti. Bet reta kuri nuo jos nesitraukė tolyn. Nesišalino tik tos, kurios pačios vienu ar kitu atžvilgiu buvo gyvenimo nuskriaustos. Rožė visas kvietė prie savo stalo ateiti pasivaikšinti. Nuėjau ir aš. Stalas nebuvo dovanomis apdėtas, kaip tada, kai ji buvo darbe kiek vyresnė. Keista, dovanos gulėjo su pavardėmis tų, kurios labiausiai Rožės neapkentė. Gal iš

džiaugsmo, kad nusikratė ja ar iš sąžinės graužimo, kad daugelį kartų ją iškaudino. Rožė siūlė saldinių visoms, bet niekas nenorėjo imti.

— Rožė, aš būdama tavo vietoje nusižudyčiau. Nei darbo, nei giminių, nei draugų. Man tavęs labai gaila, bet nieko negaliu padėti, nėra laiko aplankyti. Juk tu supranti, per savaitę dirbu, šeštadieniais galvą plau nu, ilgiau pamiegu, vakare į pasimatymą einu, vėlai grįžtu, sekmadienį vėl reikia ilgiau miegoti, vakare televizija, na ir vėl "blue monday", — savo vidaus pasaulį nuoširdžiai atvėrė jauna, graži, neseniai pradėjusi dirbti mergaitė.

Rožė staiga paraudo, sukando lūpas, įtraukė oro į krūtinę tartum gaudydama paskutinius atodūsius, išvertė mažytes akutes ir, kaip įžeista liūtė, puolė savo priešą berdama aiškius, kaip niekuomet anksčiau, žodžius:

— Kodėl aš turiu žudyti? Ne aš gyvybę pasiėmiau, ne aš turiu teisę ją sau atimti. Aš galiu daug dar ką veikti, aš, kaip ir tu, kai buvau sveika, buvau graži, kaip ir tu, kuri taip pat nežinai savo gyvenimo galo. Aš galiu skaityti, televiziją žiūrėti, radijo klausyti, galiu nejudėdama viso pasaulio gyvenimą sekti, galiu su nelaimingaisiais kartu verkti ir kartu su tavim kvatotis, bet svarbiausia, kad aš galiu laisvai melstis, idant visos tokios vėjaviakės, kaip tu išvengtų gyvenimo nelaimių, — Rožė bėrė žodžius, kaip žirnius, o aplink stovėjusias merginas užviešpatavo mirtina tylą, nė viena nedrįso prartati nei žodžio.

— Man tik vieno gyvenime dar labai gaila, jau ramiau kalbėjo Rožė, kad mano jėgos jau nebeleis man pamatyti savo gimtąją žemę, iš kurios tėvai išsivežė mane pusantrų metų amžiaus. Į ją nuolatos mane traukė kažkokia nežinoma vidujinė jėga, tartum sakydama, jog ten tavo šaknys, tu ten priklausai. Jau kartą norėjau važiuoti, turėjau pinigų, bet tėvelis sakė palaukti, dabar ten laisvės nėra, ten valdo raudonieji okupantai. Tėvui mirštant aš prisiečiau nuvažiuoti, kai tik bus laisvė, bet matau, jaučiu, kaip mano jėgos nyksta, nebegalėsiu to pažado ištesėti. O

tėvas man sakė, kad gražesnio krašto niekur pasaulyje nėra, kaip jo ir mano gimtinė, ten mažas namelis, kuriame aš gimiau, daug gražesnis ir malonesnis, kaip New Yorko dangoraižiai. Prie to namelio gėlės buvo daug gražesnės ir labiau kvėpėdavo, kaip čia visos botanikos sodas, — tęsė įkaitusi Rožė.

— Kur tas kraštas? Kur tu gimei? — pasipylė klausimai.

— Lithuania — ištare Rožė ir sukniubo ant stalo. Jos pečiai netrukčiojo, ji neverkė, bet galvos nebepakėlė, nei vieno žodžio daugiau nebeįstare. Atėjo gailėstingoji sesuo ir išvežė Rožę ligoniams skirtu vežimėliu. Tai buvo jos paskutinė kelionė.

Paprašiau skyriaus vedėją parodyti man, kaip rašoma Rožės pavardė. Žiūriu — Rose Krutulis.

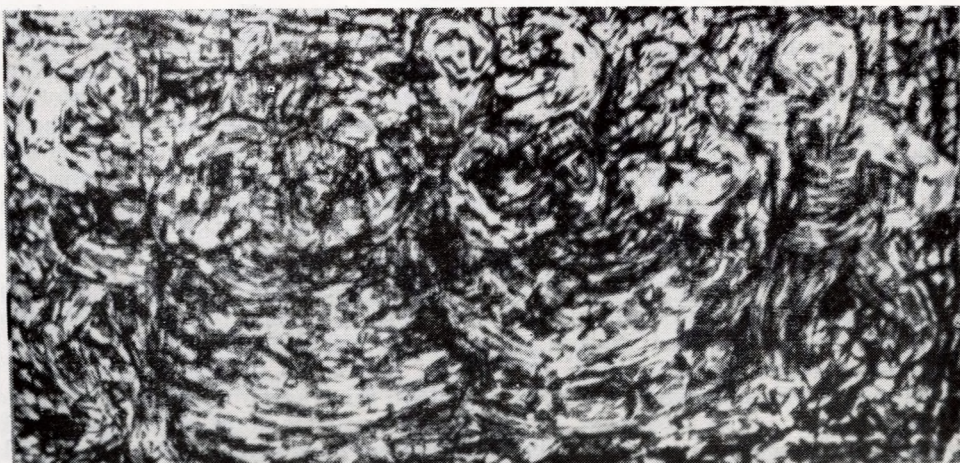
* * *

Mes dažnai įsižeidžiam dėl pačių smulkiausių kasdieninių įvykių tarnyboj, draugų kompanijoj, o gal dažniausiai šeimoje pasijuntame nelaimingos, kaltinam artimuosius ar vyrus, kad permažai uždirba, kaltinam vaikus, kad neklauso tėvų, kaltinam tremtį, kad sugriovė mūsų normalų gyvenimą, pagaliau, prisipažinkime, jog būna momentų, kada kaltinam ir tuos, kurių dėka mes iš viso gyvenam.

Dar daugiau tokių nepatenkintų balsų girdime iš amerikiečių moterų ir net jaunų mergaičių. Tik paklausykime savo darbovietėse skundų. Viena su vyru susipyko, kita amžinai pavargusi, dar kitai kaimynas triukšmaudamas ramiai miegoti neleidžia, kita amžina sloga serga; mergaitės skundžiasi, kad berniukas nepaskambino, ir daug daug kitų menkų priežasčių. Taip liejame pyktį ant kiekvieno mūsų kelyje sutikto žmogaus, iš kasdieninių gyvenimo smulkmenų darydamos tragedijas ir tuo save priskiriam prie nelaimingųjų žmonių būdamos vispusiškai laimingos. Kodėl nepagalvojame, ir net žinodamos, matydamos stengiamės užmiršti tokias ir panašias nelaimių išiktas jaunas ir vyresnes moteris, kaip Rožė? O jų tiek daug net ir mūsų pačių lietuvių tarpe.

★ ★

★

J. PAUKŠTIENĖ

JAUNIMAS ŠOKA

ATSIGRĘŽKIME VEIDU Į VAIKĄ

D. PETRUTYTĖ

Praeitą kartą matėme, kad kūdikis, iš tikrųjų, nėra nejautrus, kaip anksčiau buvo manyta ir, kaip daugelis dar šiandien tebmano. Šiandieniniai moksliški tyrinėjimai aiškiai patvirtina, kad nuo pat pirmosios savo gyvenimo pradžios, jis reaguoja į daugelį jaudų, kurie jį maloniai, nemaloniai, erzinačiai ar bauginčiai nuteikia. Ir pagal tai teigiamai ar neigiamai atliepia jo dvasinę plėtrą. Tik mūsų storžieviškumas ir įsipilietinės prietaringumas jo atžvilgiu užgožia tas švelnutes, ir taip jau sunkiai įžvelgiamas, jo dvasios apraiškas.

Ką daug kartų esu minėjusi, tai šiandien vėl noriu priminti, kad žvelgdami į kūdikį, artindamiesi prie jo, jį liksdami turime reikalo ne tik su gležnu, bejėgiu kūneliu, bet ir su jame slypiančia *dvasia*, kuri jam gimus yra tik užuomazginiame pavidale. Jį galima palyginti su būsimo gražaus žiedo mažyčiu, vos vos matomu, pumpurėliu. Kaip tas pumpurėlis turi savyje visas reikalingas galias prasiskleisti į vienokios ar kitokios rūšies žavų žiedą, taip lygiai ir vaiko dvasios užuomazgoje, tame psichiniame gemale jau glūdi planas ir dėsniai jos normalios raidos ir natūralaus atsisikleidimo.

Normali dvasios gemalo raida ir palaimingas jos atsisikleidimas yra mūsų, suaugusiųjų – pirmoje eilėje tėvų – rankose. Todėl nuo sąmoningos ir išmintingos tėvų meilės ir gilios pagarbos priklauso žmogaus, – jų sūnaus ar dukros, asmenybės darnumas, kilnumas, taurumas, kūrybiškumas ir nuoširdus tautiškumas. Jei nuoširdžiai trokštame taikos, darnesnio sugyvenimo savo tarpe ir tarp tautų, jei iš tikrųjų ilgimės gražaus ir laimingo gyvenimo, tai *šiandien atsigręžkime veidu į kūdikį, veidu į vaiką*. Tuo noriu pasakyti: stenkimės geriau ir giliau jį pažinti, jį suprasti, kad tinkamiau galėtumėm jį auklėti, kad sąmoningiau galėtumėm atsiliepti į tylutėlius jo dvasios virpėjus.

Gerai įsidėmėkime, kad auklėjimas nėra mokymas. *Auklėjimas yra pagalbos teikimas žmogui: kūdikio, vaiko, jaunuolio gyvenimui*; gyvenimui, kuris turi du aspektus: fizinį ir dvasiškąjį.

Teikdami pagalbą gyvenimui, neatiduokime pirmenybę kūnui, visai užmiršdami dvasią arba palikdami ją šešėlyje. Pagal Montessori, *pirmenybė*, auklėjant žmogų nuo pat jo gyvenimo pradžios iki subrendimo, *visur ir visada turi būti atiduodama dvasiniam pradui*. „Argi kūnas nesvarbesnis už drabužį, o dvasia už kūną“, šv. Rašto žodžiai.

Gerai įsidėmėkime, kad patys svarbiausieji žmogaus asmenybės kertiniai akmenys yra padedami pirmaisiais trimis gyvenimo metais. Tą darbą kūdikis jau pradeda vykdyti nuo pat pirmosios gyvenimo minutės šiame pasaulyje. Tik deja, to darbo jis negali įvykdyti pats vienas. Jo darbo rezultatai visiškai yra priklausomi nuo tėvų ir visuomenės jam teikiamos pagalbos. Be abejo, pati svarbiausioji ir reikšmingiausioji talkininkė vaiko darbe, jo kūryboje yra *motina*.

Mielos mamytės, atsiminkite, kad jūsų vaidmuo vaiko, o ypač kūdikio, gyvenime niekuo negali būti namainomas, lygiai taip, kaip ir saulės šviesos niekas negali atstoti.

Kadangi, kaip matėme, auklėjimas yra *teikimas*

pagalbos žmogaus gyvenimui, todėl jis ir privalo prisidėti su pačiu gyvenimu. Jos teikėja, be jokių išimčių, turėtų būti *pati motina*. Be jokios abejonės, žmogus labiausiai yra reikalingas pagalbos savo kūdikystėje. Kūdikio pavedimas kitų globai, kitų asmenų priežiūrai, kad ir labai gerų, pridaro daug žalos vaiko dvasinių galių atsiskleidime. Taip ir bręsta suskeldėjusios ir suplaisėjusios asmenybės, kurių spragų niekuomet ir niekas nepajėgs beužtaisyti. Pasižvalgę gyvulių pasaulyje nieko panašaus neužtiksimė. Jokia patelė neapleidžia savo jauniklių net ir tada, kai jos gyvybei gresia pavojus.

Keletas praktiškų pavyzdėlių.

Kas kūdikiams patinka?

Be abejonės, kiekviena motina bus pastebėjusi, kad visi sveiki ir normalūs kūdikiai labai mėgsta būti maudomi. Šilta vonytė, net ir nerimaujantį kūdikį, gerai nuteikia, nuramina, paguodžia. Dabar kyla klausimas, kodėl kūdikiai mėgsta būti vandenyje ir kodėl tatai teikia jiems malonumą? Šiuo klausimu yra kelios nuomonės. Vieni mano, kad tai ženklas, jog kadaise žmogus yra buvęs vandeninis gyventojas, kas jam dar ir šiandien tebeatsiliepia.

Kiti mano ir, tur būt, tai arčiausiai tiesos, kad kūdikiai dėlto mėgsta vandenį, kadangi jame pasinėję nebejaucia jiems neįprastos žemės traukos, kuri, matyt, gerokai juos slegia.

Čiulpimas – natūralus dalykas.

Praslinkus dviem savaitėm po gimimo, kūdikis gerokai sustiprėja ir atsigauja. Pamaitintas, jis jau nebetuoja užmiega, o ilgesnį laiką guli plačiai atvertomis akutėmis, tai šen, tai ten spoksodamas. Dabar jau aiškiai galima pastebėti, kad kūdikyje gimsta noras ką nors daryti, ką nors veikti.

Stebėdami, aiškiai pamatysime, kad visa kūdikio laikysena darosi nerami. Jis kažko trokšta, kažko geidžia. Jo dvasia darosi veikli, ji veržiasi gyventi. Nepražiopsokime šito svarbaus momento, palikdami kūdikį nuoboduliui kankinti. Nepastebėtas nuobodulys greitai virsta dvasiniu išbadėjimu, kuris lengvai užgožia natūralų gyvumą bei veržlumą domėtis gyvenimu: jį supančia aplinka ir joje esančiais daiktais.

Pastebėję kūdikio žvalumą, nedelsdami prie jo priekime, meiliai pakalbėkime, mandagiai pažaiskime su juo. Arba patogiai paėmę ant rankų panešiokime, duodami jam progos apžvelgti aplinką. Nešiodami, nesupkime ir neapurtinkime jo. Taip pat nebandykime užimti kūdikio skatindami jį žiūrėti tai šen, tai ten. Tatai vargina ir erzina kūdikį. Nešiodami, atydziai stebėkime jį. Pastebėję, kad jis ima į ką nors spoksoti, sustokime ir leiskime jam iki sočiai prisiziūrėti.

To amžiaus kūdikiui pats natūraliausias užsiėmimas – ką nors čiulpti arba žįsti. Šitas malonumas neturėtų būti draudžiamas. Šitos rūšies paskatas to amžiaus kūdikiams yra normalus ir leistinas dalykas, o ypatingai jis reikalingas vaikams, kurie yra maitinami buteliuku.

Tačiau, kada kūdikis pradeda pats sėdėti, tada jau vėl atėjęs laikas pradėti jį atpratinti nuo čiulpimo žaislų. Atoratinimas turi būti vykdomas atsargiai ir palaipsniškai, kaip tai daroma atpratinant nuo krūties.

Sekmingiausias būdas atpratinti kūdikį nuo čiulpimo, tai sąmoninga priežiūra, išmintinga pagalba, kad jis nenuobodžiautų. Iš nuobodulio vaikas ima čiulpti pirštus ar ką kitą, tuo būdu malšindamas savo dvasios alkį. Ilgainiui tatai virsta įpročiu, nuo kurio vaikui atprasti yra labai sunku.

A. GIEDRIUS

I

Kelias į ateitį

Žiema. Sniegas. Vėjas. Tuščia gatvė.

Maža mergaitė bėga šaligatviu su maišeliu po pašastim. Dar mažesnis berniukas kiusnoja paskui ją.

— Onute, nepalik manęs!

— Pasiskubink, Joneli: man šalta!

— Ir man šalta!

— Greičiau bėk — sušils!

Jonukas skubinas. Gilu sniego. Jo kojėlės trumpos — neišbrenda. Parpuola. Net jo veidelis pasineria į purų sniegą. Jonukas kelias ir tyliai verkia. Sesutė paduoda jam ranką.

— Joneli, tu visai negreitas.

— Daug sniego, Onute. Šįryt niekas takų neprakasė.

— Bėkiva, Joneli. Žūrėk, jau mudu paskutiniai...

Jonukas bėga, tyliau verksmu dūsausdamas. Jis vėl puola ir vėl keliasi. Tirpstantis sniegas ir ašaros srovelėmis leidžiasi jam per veidukus.

— Onute, nepalik!...

Onutei rūpi, kad nepasivėluotų į pamoką.

II

Laukimas

Jonukas žiūri pro langą. Lauke švilpia vėjas, pusto sniegą.

— Onute, ar tu matai?...

— Matau, — atsako sesutė, skaitydama knygą. — Gerai, kad mokytoja anksti paleido namo.

Jonukas pasitraukia nuo lango. Jam nepatinka, kai "dangus su žeme maišosi". Jisai sako sesutei:

— Aš rytoj neisiu į mokyklą.

— Ir aš neisiu, jeigu toks bus oras, — atsako sesutė. — Nė vienas vaikas neis. Bus pranešta...

Jonukas dar pasižiūri pro langą. Bet šiūstelėja į stiklą sūkury sūkurys sniego, ir vaikas pasitraukia, tarytum į akis jam būtų pažėrę...

— Onute, žiūrėk!... Kaip dabar pareis mama, kaip parvažiuos tėtis?...

— Nesirūpink, — sako Onutė. — Tu tai neišbrendi.

— Aš dar mažas, — pasisako vaikas.

Jis eina į virtuvę.

— Onute, aš noriu valgyti.

— Ir aš noriu, — sako Onutė, padeda knygą ir taip pat eina į virtuvę.

Ji abiem įpila pieno. Juodu valgo bandeles ir sriebia pieną.

— Šaltas pienukas, Onute.

— Ir man šaltas, — pasisako mergaitė. — Pareis mamytė, pagamins šiltą vakarienę, labai skanią. Ir tėtis parvažiuos. Mes visi kartu valgysim. Tėtis papasakos, kaip "žiemos kalė" verčia sniegą ir trukdo važiuoti. O čia mums bus šilta ir linksma.

— Onute, ar tėtis negali užmušti tą žiemos kalę?

— Ne. Jos nematyti. Ji nematoma viską daro: užverčia kelius, užberia mašinos langus, einantiems griebia už ausų ir nosies...

G. JACĖNAITĖ

VAIKAI

— Niekai žiemos kalė! — piktinasi vaikas. — Mano ausų ji neprigriebs. Ir tavo... O nosį ranka pridengi.

Pagaliau pienukas išgertas, bandelės suvalgytos. Onutė paima dar kelis saldžius keptinukus ir pasidalina su broliuku.

— Dabar jau gana, — pasako ji.

Onutė vėl eina į svetainę ir ima skaityti knygą. Janukas sako:

— Onute, man šalta. Turbūt ir mano širdutė atšalo nuo to pieno.

— Joneli, pasidėk šliures, susikiunglink ant sofos, aš tave užklosiu.

Ji atneša nedidelį apklotėlį, užkloja broliuką ir aptapnoja jį iš visų pusių. Jonukas smagiai susijuokia ir sako:

— Ar tu man paskaitysi pasaką?

— Ne, Jonuk. Man peršti gerklę. Aš tau įžiebsiu televiziją.

— Nenoriu televizijos! — atsisako vaikas. — Jau vakar tu mane išgąsdinai: tokius peštukus parodei. Maniau, kad į mane šauja.

— Tu paikas, Joneli. Iš televizijos niekas tavęs neužpuls. Juk žinai, kad paveikslai...

Jonukas vistiek atsisako:

— Aš nenoriu televizijos.

— Gerai, Jonuk: aš tau paduosiu paveiksluotą knygą.

— Ar nematyta?

— Matytą, bet labai įdomią. Ji tau patinka.

Jonukas perverčia knygą, kur ilgiau, kur trumpiau sustodamas.

— Onute, kodėl nepareina mamytė?

— Dar peranksti, Joneli. Mamytė dirba.

— Kodėl taip ilgai?

— Tu nekantrus, Joneli. Mamytė dirba aštuonias valandas. Dabar jau tuojau pareis, parsineš pinigų, ir mudviem ką nors parneš.

— Ar ledainio?

— Ne. Mama ledainio neneš: peršaltas. Taip kokio gero daikto...

— O tėtis?...

— Tėtis dar daugiau parsineš pinigų. Mes būsime turtingi.

— Ir visko galėsime pirkti, ko tik norėsim?

— Ko tik reikės, Joneli.

— Onute, tada mes visą dieną kūrensime krosnį, kad būtų šilta.

— Žinoma.

— O kai aš užaugsiu, tai turėsiu mašiną, kaip tėtis. Aš neisiu pėsčias į mokyklą.

— Ir aš turėsiu mašiną, — pasisako Onutė. — Daug mergaičių turi mašinas. Tik pirmiau reikia užaugti.

— O kada mudu užaugsi?

— Kai baigsiva mokyklą.

Jonukas pagalvoja.

— Onute, tu pirmiau baigsi.

— Aš už tave vyresnė.

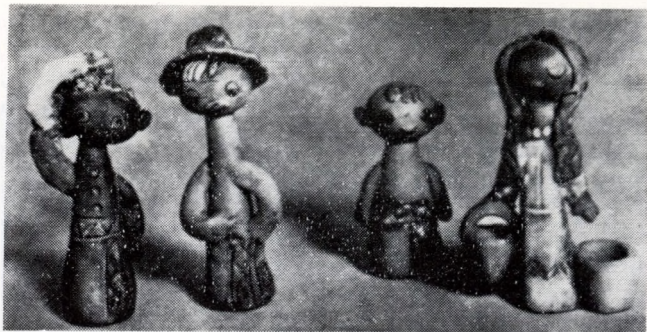
— O ar tu mane pavėžinsi?

— Pavėžinsiu. Aš jau eisiu į kitą mokyklą. Aš tave nuvešiu ir parvešiu.

— Tai gerai! Mašinoje šilta.

— Žinoma, šilta. O mano mašina bus nauja.

Jonukas svajodamas žiūri pro langą ir laukia mamos ir tėtės. Už lango žiemos kalė kaukia ir plačiais sūkuriais maišo sniegą.

N. LIAUTUKAITĖ

LELĖS

SILVIJA

RENĖ RASA

Gražus, saulėtas ankstyvo pavasario oras virto nemaloniai vėjuota ir audrą pranašaujančia diena. Žmonės statėsi apsiaustų apikakles ir keikė oro pranešėją, kad vėl apsimelavo.

Saulius stovėjo ant kampo ir laukė autobuso.

Ir reikėjo kaip tik šiandien palikti automobilį namie! — ėmė jį apmaudas. — Vis tos reklamos: važiuok, girdi, autobusu ir ilsėkis. Žinoma, kai oras gražus, ir autobusai gerai eina, bet... ech, tai vis didiesčio malonumai!

Žmonių rinkosi vis daugiau, vėjas stiprėjo ir net keli lašai margavo tamsiomis dėmėmis ant rankovės.

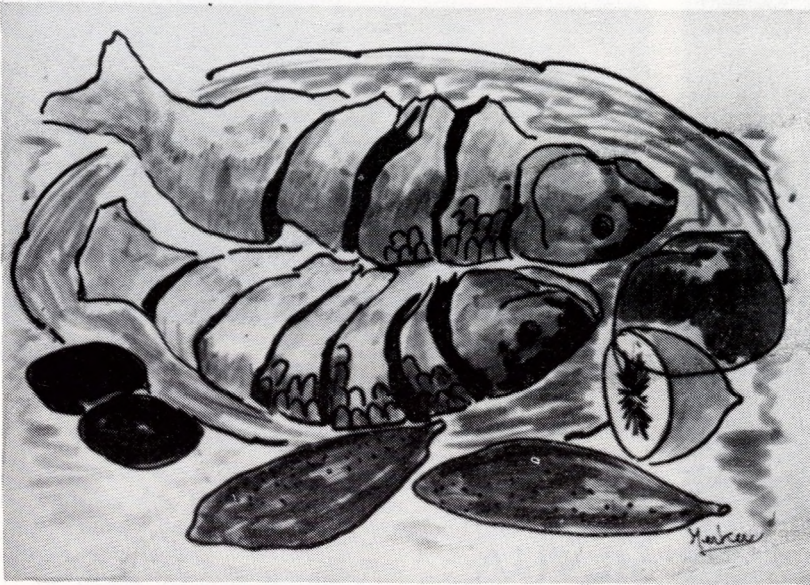
Gal reikia eiti bent kavos išgerti, vis nebus taip šalta! — neryžtingai svarstė Saulius. Bet autobusus gali kiekvienu momentu pasirodyti. Ir žinok tu, žmogau... — bet čia vėjas, lyg po gilaus atsikvėpimo, pūstelėjo jam tiesiai į prasivėrusios apykaklės tarpą ir nemalonus šiurpulys nubėgo nuo galvos iki kojų.

Brrr... — nusipurtė ir beveik bėgte pasuko į apšviestais langais užkandinę, kurioje pro stiklą buvo matyti padavėjos trumpom rankovėm ir žmonės be paltų.

Bet vėjas pasivijo jį prie pat durų ir visa jėga teškė didžiulį laikraščio lapą tiesiai į veidą. Saulius net aiktelėjo apakintas, bet, nusikratęs įkyriai limpančiu popierium, pamatė, kad balsas buvo ne jo, nes šalia stovėjo ir muistėsi po tokia pat didele, neprašyta priedanga moteris. Ji buvo smulkutė, beveik kaip vaikas, ir tokia bejėgė! Saulius padėjo jai išsipainioti ir, atidaręs duris, praleido į vidų.

Maloni šiluma, kavos ir keпамų bulvių kvapas padvelkė į juos jaukia namų atmosfera.

Žmonių buvo daug, visi stalai užimti. Kampe Saulius pamatė porą, kuri ruošėsi išeiti. Greit nusimetęs apsiaustą, persisvėrė jį per ranką ir pasuko prie laisvo staliuko. Tik atsisėdęs pastebėjo, kad nepažįstamoji, su kuria drauge įėjo, stovėjo prieš jį.

— Prašau, sėskit, kitos vietos nerasi! — pasiūlė.

Nepažįstamoji nusišypsojo, bet ta šypsena daugiau švytėjo akyse, nei nuo šalčio pamėlynavusiose lūpose. Tik dabar Saulius pastebėjo, kad ji visa drebėjo. Ir kur nedrebės apsilvilkusi tik suknele! Juodas rūbas ir siaura balta apikaklė darė ją panašią į vienuolę. Tik ilgoki tamsūs plaukai buvo išsidraikę ant pečių ir keliom nepaklusniom garbanom kabojo ant kaktos.

Priejo padavėja. Saulius užsisakė kavos ir sumuštinį, nes staiga pasijuto alkanas. Nepažįstamoji sėdėjo ir didelėmis juodomis akimis žiūrėjo į jį. Veltui padavėja stengėsi atkreipti jos dėmesį, moteris net neatsisuko į ją.

— Atneškit du kavos ir du sumuštinius, — pagaliau tarė Saulius.

Nepažįstamoji atrodė tokia menkutė, lyg išsigandusi, kad Sauliui pagailo jos:

— Jūs labai sušalot? — paklausė jis.

Ji tik linktelėjo, o akyse vėl pasirodė šypsena.

— Turėjot bent koki apsiaustą pasiimti! Taip apsirengus tikrai plaučių uždegimą galima gauti, — mėgino jis prakalbinti, bet ji tik dar daugiau susitraukė. Lūpos nežymiai suvirpėjo, ji giliau atsikvėpė ir pagaliau tyliai ištarė:

— Aš neturiu pinigų, — ir vėl nutilo, o akys vis žiūrėjo į jį.

— O, tai nesvarbu, nesirūpinkit! Aš užmokėsiu. Taip kiekvienam bent kartą gyvenime atsitinka pamiršti pinigų! — stengėsi jis ją nuraminti.

Akių šypsena — ir vėl ta pati tyla.

— Įdomu, kokio ji amžiaus? — svarstė Saulius. — Tikrai sunku būtų pasakyti. Gal dvidešimt dviejų?... o gal jaunesnė? Bet gali būti ir vyresnė...

— Jūs toli važiuojat? — vėl paklausė.

Ji tik papurtė galvą.

Lauke tuo tarpu pradėjo lyti. Dideli lašai daužėsi į langus, o tarpais, kai staigus vėjas pūstelėdavo, net visa srove metėsi į stiklą. Staigus perkūno griausmas supurtė sienas, o šviesos sumirkčiojo lyg išsigandusios.

— Dabar nė į autobusą nenubėgtum nepermirkęs, — praburbėjo Saulius, nes jau nesitikėjo prakalbinti tyliosios savo kaimynės.

— Šianakt bus didelė audra, — netikėtai ji pra-

šneko. Jos balsas buvo skambus ir malonus. Saulius nustebęs atsisuko į ją. Lyg visai kita moteris, ji sėdėjo tiesi ir drąsiai žiūrėjo jam į akis. Jos lūpos virpėjo lengvam, net koketiškam šypsny, o balti ilgi pirštai, prasegę siaurą apikaklę, lygino jos kraštus ant tamsaus rūbo. Papurčiusi galvą, ranka perbraukė išsidraikiusius plaukus ir smalsiai apsidairė:

— Kiek daug žmonių! Vargšai, jie turės ilgai čia laukti! — beveik linksmai kalbėjo.

— Kodėl? Vis kada nors nustos lyti, — nežinojo ką sakyti Saulius.

Tuo tarpu atėjo padavėja su užkandžiais. Sudėjusi viską ant stalo, padavė Sauliui sąskaitėlę. Nepažįstamoji nekreipė į ją dėmesio, tik įsipylė pieno į kavą ir, net nepamačiusi, pradėjo gerti.

— Ach, kaip gerai! Tikrai buvau ištroškusi, — su pasitenkinimu atsiduso. — Bet valgyti nenoriu. Prašau, paimkite mano sumuštinį, — pasiūlė Sauliui.

— Ne, ne! Man užteks vieno. Patarčiau jums jį suvalgyti, greičiau sušilsite!

— Jau nešalta. Kuo jūs vardu? — netikėtai paklausė.

— Saulius.

— Aš Silvija, bet mane visi kažkodėl Ele vadina. O kur jūs gyvenat?

— Nelabai toli nuo čia, apie aštuoni blokai. Bet tokiu oru tai pertoli eiti.

— Bet gali prireikti..., — nusijuokė Silvija, gurkšnodama kavą.

— Saulius negalėjo atsistebėti jos pasikeitimu: Silvija buvo drąsi, žvali, pasitikinti savimi, paslaptin-gai įdomi ir... graži! — Tikrai, ji buvo graži!

— Kodėl anksčiau nemačiau, kad ji graži? — nesuprato jis.

— Aš mėgstu vaikščioti, — ji kalbėjo, — kad ir per liūtų. Saulė, vėjas, lietus — tai laisva, nepažabota gamta. O audra! Kaip man patinka audra! Ji su niekuo nesiskaito, niekas jos nesuvaldo..., — beveik svajingai skambėjo Silvija, o jos akyse, atrodė, siaučia vėjas medžių viršūnėse, bangomis kyla ramūs vandenys, debesimis temsta dangus...

— Jums ne didmiestyje reikia gyventi, bet kur nors prie jūros, ar kalnuose! Čia gi gamtos beveik nėra, — Saulius žiūrėjo į ją ir užmiršo kavą, sumuštinį.

— O, aš negyvenu didmiestyje! Čia tik laikinai. Mano namai toli nuo miesto, aplink platūs laukai, o pro juos teka upė, kurios vanduo taip ir šokinėja akmenuota vaga. Krantai apaugę gluosniais. Pas mane daug erdvės ir laisvės...! — Ji ilgu pirštu švelniai glostė tuščio kavos puodelio kraštą ir pro pramerktas akis žiūrėjo į Saulių. Jam darėsi karšta, lyg jos akys žarijomis jį degintų.

— Kas man yra? Ji gi visai svetima, pirmą kartą matyta! Kvailystė..., — mėgino nusiraminti Saulius, bet jo širdis daužėsi ir jis nežinojo kodėl. Staiga jį apėmė keistas nerimas ir baimė, norėjo bėgti iš čia.

— Dar vis nenustoja lije, — stengėsi į ją nežiūrėti, bet ji lyg atspėjo jo mintį ir linksmai nusijuokė.

— Pamėginsiu iššaukti taksį, nes neatrodo, kad greit kas pasikeis, — pasikėlė jis.

Silvijos akyse buvo pašaipa. Lyg nesavomis kojomis Saulius nuėjo prie telefono. Lauke vis smarkiau griaudė ir žaibavo. Iššaukęs taksį grįžo prie stalo. Silvija sėdėjo toje pačioje vietoje ir jos lūpose žaidė lengva šypsena. Bet ji nežiūrėjo jam į akis. Rankos buvo sunertos ant kelių, o balta apiklė tvarkingai susegta po smakru.

— Galiu aš jus parvežti namo? — pasiūlė Saulius.

— Ačiū! — ji teatsakė ir greit pasikėlė nuo kėdės. Abu nuėjo prie durų ir sustoję žiūrėjo į vandens klampus gatvėje, į skubančius sušlapusius žmones, į pro šalį tyškančius automobilius. Saulius nepastebimai stebėjo Silviją.

— Kas ji tokia? — klausė pats savęs. Smalsumas kėlė nerimą. Jos ilgos blakstienos metė šešėlį ant pabalusių skruostų. Jis norėjo prisiliesti lūpomis prie tų ilgų blakstienų ir pajusti jų nežymų virpėjimą.

— Kas man? — nesuprato, ir jį vėl apėmė baimė.

Lauke sutriūbino taksis. Saulius paėmė Silviją už parankės ir abu bėgte išbėgo pro duris.. Staiga visai netoli trenkė perkūnas taip smarkiai, kad, atrodo, pataikė į juos. Pusiau apkurtęs Saulius įstūmė Silviją į taksį ir pats įlipo.

— Koks jūsų adresas? — paklausė. Silvija tik nusijuokė, o jos akys, kaip katės, suspindėjo takso kampe.

— Kur važiuoti? — nekantravo šoferis. Saulius nežinojo ką daryti.

— Silvija, kur jūs gyvenat? — mėgino jis dar kartą, bet ji tik juokėsi ir nieko nesakė.

— Kur važiuoti? Aš negaliu čia pusę nakties laukti! — jau pyko šoferis.

Saulius pasakė savo adresą. Lietus čiurkšlėmis daužė stiklą, o gatvė, namai ir dangus, atrodo, plaukė vandeninyje.

— Nepykit! — staiga prašneko Silvija. — Aš tik norėjau pažiūrėti, ką jūs darysit! — ir vėl nusijuokė. Jos išblyškęs veidas subaltuodavo takso kampe, kai žaibas ar neaiški gatvės lempa jį staiga apšviesdavo.

— Kur jus nuvežti? — vėl paklausė Saulius ir nejučiomis norėjo, kad tai būtų kaip galima toliau.

— Aš pasakysiu, kai reikės sustoti, — ji juokėsi ir, atsukusi langą, iškišo ranką į lietų. Vėjas įsiveržė į vidų ir nemalonia drėgme nupūtė takso šonais.

— Silvija, peršalsit! — sušuko Saulius ir pasilenkęs greit užsuko langą. Jis pajuto saldų jos kvėpalų kvapą, o lūpas nežymiai pakuteno išsidraikiusios garbanos. Jam krūtinėje lyg kas suspaudė, lyg pritrūko oro ir lengvu drebuliu pašiurpo visas kūnas.

— Koks gražus lietus! — suvirpėjo Silvijos balsas lyg ekstazėj. — Žiūrėkit, kaip jis mauto medžių lapus! Lyg motina prausia savo vaikus... O vėjas džioviną. Žiūrėkit, kaip blizga gatvės, lyg veidrodžiai! Taip ir noris užsidėti stiklo batelius ir šokti, šokti!... Kaip griaudžia! Ar ne gražu!? O žaibai! Lyg ugninės gyvatės raitosi po dangų. Kokia graži audra! Prikelia visą gamtą iš snaudulio, nuplauna dulkes, atgaivina ir išblaško nuobodulį!... Ach, kaip aš norėčiau skristi su vėju... Palaukit!... Stok! Stok!... — staiga sušuko.

Šoferis visa jėga mynė ant stabdžio, nežinodamas kas atsitiko. Saulius trenkėsi į priešakinę sėdynę, o Silvija... Silvija atidarė duris ir, iššokusi iš takso, pasileido bėgti per veidrodžių blizgančią gatvę, per upeliais gurgančius jos pakraščius, per balomis virtusį taką tiesiai į parką.

— Silvija, Silvija!... — šaukė Saulius, bet jos liekana figūra, lietumi permirkusia juoda suknele, lyg šešėlis šmaikstėlėjo tarp medžių ir dingo.

— Silvija!... — dar sukuždėjo Sauliaus lūpos, bet aplinkui tik čiurkšlėmis liejosi lietus...

*

Praėjo visas mėnuo. Saulius dirbo, gyveno, bet tik kūnu. Jo siela lyg nusivijo per lietu bėgančią Silviją.

— Kas ji? Kur ji? — jis vis klausė pats savęs.

Gyvenimas atrodo nepilnas, lyg būtų ką pametęs. Kai ėjo gatve, vis dairėsi išblyškusio veido, ant kurio šešėliu krito ilgos blakstienos, klausėsi pašaipaus juoko, kuris kėlė baimę ir nerimą.

— Taip noris užsidėti stiklo batelius ir šokti, šokti!... — girdėjo jis žodžius ir juose skambėjo visas gyvenimo džiaugsmas.

Staiga jis krūptelėjo ir lyg sustingo. Tik akys neramiai klaidžiojo vėjo atskleisto laikraščio puslapiams ir skaitė: "Pagaliau surasta Silvija Mongani, turtingo industrialo žmona. Prieš mėnesį pabėgusi iš privačių prieglaudos namų, kur buvo globojama kaip psichiškai nesveika, ji buvo rasta miško pakraštyje sėdinti ant upelio kranto. Be pasipriešinimo grąžinta į prieglaudą. Kur ji išbuvo visą mėnesį..." — apie Saulių viskas sukosi ratu, o garsai liejosi į vieną ošimą... Aplinkui tuo tarpu judėjo gyvenimas, žmonės skubėjo į darbą, pro pilkus debesis nežymiai skverbėsi saulės spinduliai, o gluosniai verkė palinkę į sraunų upelį, kuriame vanduo čiurleno akmenuota vaga...

*

• ŠEIMA IR AUKLĖJIMAS

Šių dienų jaunimo problemos

DRAMATIŠKA NARKOTIKŲ VARTOTOJŲ IŠPAŽINTIS

Pranys Alšėnas

Toronto "Daily Star", Ann Landers kolumnoje, buvo atspausdintas šitoks šurpu sukrečiantis jaunuolio laiškas. Jis rašo, jog anksčiau buvęs LSD naudotojo laiškas toje pačioj kolumnoje sukėlęs tarp jo draugų-studentų įvairius komentarus. Kaikurie iš jų net pasakė: "Tai padeda-pagelbsti man". (Atseit, narkotiko vartojimas — padeda jam). Tada ir jis nutarė paskelbti ir savus patyrimus iš tos srities, gal jie, padės, pagelbės kitiems.

Jis esąs 20 metų amžiaus kolegijos studentas, kuris, prieš kiek laiko, taip pat galvojęs, jog narkotikų naudojimas — galėtų padėti jo mintijimui ir bendrai geresnės nuotaikos sudarymui. Pora kartų jis užrūkęs marijuanos ir po to jautėsi gana gerai. Kitas jo žingsnis buvęs ir LSD. Jis galvojęs, jeigu "pot" (marijuana) pakėlusį jo nuotaiką ir nieko blogo iš to neatsitiktų, tai LSD tikrai galėsianti (nors kuriam laikui) pakelti jį į augštumą ir išskraidinti iš šios žemės vargų bei nesekmių. Gi patį narkotiką — LSD kaip lengva gauti apie mus, girdi, jums gal net nesinorėtų patikėti.

Mano pirmoji kelionė ("trip") šį narkotiką panaudojus, esą, buvusi apyblogė, bet jau antroji — bloga, begaliniai bloga. Gi trečioji — ištisa agnija. Praėjo net trys dienos man pačiam besiaiškinant, kas aš esu ir kur esu. Tai dar, toli gražu, ne viskas. Dabar, kada rašau šį laišką, praėjo nuo to laiko du mėnesiai ir aš dar toli nuo normalios būsenos.

Minioj, (tarp būrio studentu perpildytose salėse), aš tebesijaučiu tarytum geležimis sukaustytas. Jo savijauta esanti labai bloga. Neklauskite, esa, kodėl ir ko aš bijausi, nes to jis nei pats nežina. Jo paprastus pasikalbėjimus su draugais tuojau priveda jį prie karštų ginčų. Jei kas nors nesutinkas su jo nuomone, jis pernyksta, sužvėrėja. Gi vėliau jis pajuntas savyje visišką resignaciją ir pasidaras begaliniai prislėgtas, pergyvenas tam tikros depresijos stovį.

Tu depresiju metu — visas jo pirmvokštis charakteris apleidžias jį, ir užkariaujanti visus jo jausmus kažkokia visiškai svetima nuotaika. Jis jaučias besas didžiausias pasaulyje melagis. tinginiausias sutvėrimas, niekam netinkas žmogus ir labiausiai atstumiantis asmuo šioje žemėje. Tada iš pradeda galvoti, kad, ko gera, jam nebedera ir gyventi, gal, esa, būtų tinkamesnis pasirinkimas apleisti šį pasaulį — nusižudyti? Po to vėl jis užveistas lvg ir paties Dievo balsu. Tarianti jam: "Pakentėk, pasistenk viską pakelti, ir vėl sugrįžti į normalybę! Kovok — ir laimėsi!" Todėl, girdi, ir ligi šiol išsibėkavoja, tikėdamasis susigrąžinti paties prarastą laimę.

Jis, vienok, esąs daug laimingesnis už savo kitus draugus. Jo tėvai labai geri, suprantantys ir įeina į jo tra-

gišką padėtį. Jis šiuo metu esąs psichiatro priežiūroje ir turįs tikėjimą, kad vieną dieną, pagaliau, jis vėl sugrįšias į normalią būseną.

Jis rašo, jog tikėjis, kad Ann Landers atspausdinsianti šį jo laišką ir leisianti pagelbėti kitiems apkvaivusiems jaunuoliams, kad atbaidžius juos nuo tos baisios kelionės, kuri jam be maža ko gyvybę kainavo. Po laiškų pasirašęs — EX HIPPY.

Ann Landers atspaudžia, kaip matome, šio nelaimingo jaunuolio laišką ir prideda savo ilgesnį prierasą, pabrėždama, jog nėra trumpesnio kelio į minčių ir nuotaikos ramybę, kaip tik ieškant jo normalaus gyvenimo takuose. Greitesnis kelias į tai, anaipitol, nesąs randamas nei per bonką, nei per piliulę, nei adatą, nei, pagaliau, cukraus gabalėlį, aplaistytą narkotikų skysčiu...

Jauno intelektualo šios srities patirtis

Toronte, kaip žinome, yra leidžiamas žurnalas "Maclean's". Vienas iš jo redaktorių, jaunas intelektualas Sidney Katz (žydų kilmės), turįs savo kolumną ir Toronto dienraštyje "Daily Star", kuris medicinos mokslininkų priežiūroje, sutiko priimti LSD narkotiką, kad paskui galėtų aprašyti savo nuotaikas minėtam žurnale ir po to jis tai padarė — aprašė. Bet jo nuotaikos buvo ypatingai baisios ir klaidingos. Čia paduodama tik trumpa jo aprašymų ištraukėlė:

Jau dvi savaitės praėjo po to, kai aš puse dienos praleidau bepročiu. Tos patirties aš buvau išgąsdintas ir ypatingai pribaugintas, kad tik dabar galiu pradėti prisėsti ir parašyti pilną pranešimą, kas su manim buvo atsitikę. Vienok net dabar, iš tokio saugaus atstumo, kai tik prisimenu ir mintyse pradėdu gyventi tuos košmarus (slogučius), mane prakaitas išpila ir pradėdu ypatingai jaudintis... — rašo Sidney Katz, pradėdamas savo reportažą:

Dvylika valandų gyvenau klaidybių pasaulyje, patirdamas pragarą kančias ir dangaus ekstazes. Aš niekuomet negalėsiu pilnai aprašyti, kas su manim darėsi tos ekskursijos metu, kai aš pasiryžau nukeliauti į pašiurimą. Nėra jokioje kalboje žodžių perduoti pajautimams, vizijoms, iliuzijoms, haliucinacijoms, varšoms, formoms ir dimensijoms, kokias man apreiškė kartais išjungtas, o, kartais, tik suauktas mano paties protas.

Mačiau kaip mano pažįstamų draugų veidai pavirto be mėsos kaukolėmis ir grėsmingų raganų, kiaulių bei žebenkščių galvomis. Ryškiai spalvotas kilimas po mano kojomis transformavosi į pasakišką gyvos medžiagos masę, iš dalies kaip augalai, iš dalies kaip gyvuliai. Paprastas moters braižinys (škiecas) — galva ir pečiai staiga atgijo, pradėjo kraipyti galvą ir į mane kritiškai žiūrėti, katkartėmis pasikeisdama iš moters į vyrą ir vėl

į moterį. Jos plaukai ir pakaklė — pavirto lizdu alkanų gyvačių, kurios staiga, atrodė, pradėjo pulsti mane. Mano paties oda kelis kartus pakeitė išvaizdą ir formą. Man įdavė dažytą kortelę ir aš pajutau, kad trokštu nebegaudamas oro. Mano oda, tarytum, pavirto emaliu. Paglosčiau atvestą šunį, ir mano ranka tarytum apaugo kailiu su storais juodais plaukais.

Dažnai mane apimdavo baisios haliucinacijos, kurių metu jaučiau, kaip mano kūnas eina konvulsijomis ir tiek susitraukia, kad visa, kas iš manęs belieka, tai kietas, koksutis akmuo kažkur kairėje pilvo pusėje, apsuptas gelsvai-žalsvų garų, kurie tekėjo ant kambario grindų. Laikas neteko jokios prasmės. Valandos tarytum susitraukė į minutes, sekundės virto valandomis. Kambarys kuriame buvau, keitėsi su kiekvienu mano įkvėpimu. Paslaptingi įvairiaspalvių šviesų žybsėjimai čia atsirasdavo, čia vėl dingdavo... — tai trumpa jo pergyvenimų ištrauka.

Ir kas daryti?

Tuos baisiausius narkotikus vartoja ir šiaip visokiausią netvarką (vandaliizmą ir kt.) daro, žinoma, dažniausia šių laikų jaunimas. Ir kas dėl šito daryti? Į tai mėgina atsakymą duoti Mrs. Joan E. Milton ("The Telegram", 1967. XII. 29 d.). Ji rašo:

"Aš nežinau, ar mes begalime kokia nors įtaką padaryti šių laikų jaunimui savo išmintingais žodžiais, bet mes privalome daryti tai, privalome kalbėti jiems, kaip mūsų tėvai darė, kalbėdami mums.

Galimas daiktas, kad mes padarėme netvarką šių dienų pasaulyje, kaip ir kiekviena kita generacija yra padariusi. mūsų šių dienų jaunimo žodžiais tariant, bet, mažiausia, mes stengėmės ne bloga, bet gera daryti.

"Vienok, kai tik kiekvienas iš mūsų žvilgtelėsime šiandien, ką gi pamatysime? Ka pamatysim mūsų jaunimo elgesvie? Gi: netekėjusias motinas, novainikius jų vaikus, visiškai palaidą seksualinį jų gyvenimą ir elgesį už kiekvieno kampo, narkotiku (įvairios rūšies) vartotojus, visokiausios rūšies "hippius" ir t.t. ir t.t. Ir kas, girdi, visa tai sutvarkys, kas avovls nūdiene aplinka nuo šitokio jaunimo elgesio — kas?"...

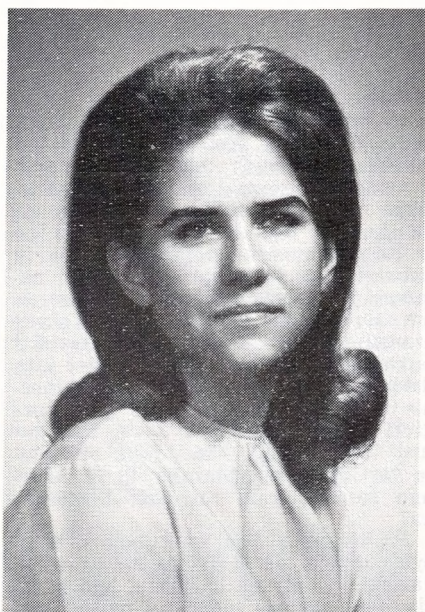
Žinoma, esa šiek tiek ir suaugusiųjų, kurie prisideda prie tokios netvarkos darymo. Ir čia pat norisi klausiti, kur ti suaugusiųjų stiprybė, kur jų charakteris, o ir mūsų visu — kur nuoširdesnės ir tvirtesnės pastangos kovai ir pavyzdžiams, kad nūdien mūsų jaunima nuo viso šio blogio atgrasintų, juos perauklėjus į gera — kur?...

LITUANISTINĖS MOKYKLOS WASHINGTONĖ D. C.

Washington D.C. be šeštadieninės lituanistinės mokyklos veikiančios pagal LB nustatytą programą, įsisteigė dar šalutinė lituanistinė mokykla mišrių šeimų vaikams mokytis lietuviškai bei pažinti Lietuvos praeitį, papročius. Veikia čia ir lietuviškai kalbantiems vaikučiams darželis pačių motinų vedamas ir išlaikomas.

Mokyklos, kuriose dėsto Rūta Penkiūnienė, Gražina Čėsnaite, Aldona Kindurienė, Giedra Jazbutienė ir Gražina Yamakawa ruošia kas mėtai ketu-

• MOTERYS PASAULYJE

NAUJA CHEMIJOS DAKTARĖ

Austė Paliokaitė gavo Ph.D. laipsnį chemijos Iilnois universitete Urbanoje, JAV. Parašė plačią, nuodugniais tyrimais paremtą disertaciją: Stereochemical Studies in the Biosynthesis of Cholesterol". Jos straipsniai tilpo moksliniuose žurnaluose. Universiteto deleguojama dalyvavo įvairiose chemikų konferencijose ir darė jose pranešimus, būdavo net tokių konferencijų organizatorė ir juos pavesdavo. Būda-

ris minėjimus su atitinkama programa: Kalėdų eglutė, Sešioliktąją Vasario, Motinos Dienos minėjimą ir mokslo užbaigimo gegužynę. Kalėdų eglutės šventė buvo paminėta ir amerikoniškoje spaudoje, Sešioliktos Vasario proga. mokyklų mokiniai dalyvaus televizijoje pasirodymai su šokiais ir dainomis.

ma tame universitete asistente, pasiekė magistro laipsnio. Prieš tai Ksaverio kolegijoje Chicagoje įgijo bakalaurą. Anksčiau baigė Marijos gimnaziją Chicagoje.

Tiek gimnazijoje, tiek kolegijose būdavo dekanų garbės sąrašuose. Nuo pat mažens dalyvavo jaunimo organizacijose ir būdavo studentų draugijų valdybose, o stovyklose pavesdavo įvairias programas. Universitete ruošdavo lietuvių tautines parodėles. Dabar dirba Chicagos universitete.

PONIOS JOHNSON DOVANOTA EGLUTĖ

Grazina Krivickienė su kitomis prie Baltųjų Rūmų Washingtone esančiomis korespondentėmis buvo pakviesta Kalėdų proga į Ponios Johnson spaudos atstovams ruošiamą priėmimą. Kiekviena korespondentė turėjo progos pasisveikinti, trumpai pakalbėti su ponija Johnson. Susirinkusios buvo pavaisintos vaisinių pyragų, riešutais, kalėdiniu egg-nogg ar koktailiu. Pasiklausę kalėdinių giesmių ta proga dainavusio choro, korespondentės Ponios Johnson buvo pakviestos į Baltųjų Rūmų teatrą pažiūrėti spalvoto filmo iš Prezidentienės kelionių gražinant Ameriką.

Po to dar laukė staigmena, kai kiekviena iš mūsų išeinanti iš priėmimo buvo apdovanota sodinimui lauke paruošta 16 inčų eglute. Ji buvo išpuošta mažais kalėdiniais blizgučiais ir daiktais simbolizuojančiais įvykius bei gyvenimą Baltuosiuose Rūmuose, kurio ludininkėmis įvairiomis progomis buvo čia susirinkusios. Eglutės viršūnėje puošė mažytė apie 3/4 inčo išpuošta eglutė, nes Kalėdų progomis ateina į Baltuosius Rūmus korespondentės pasižiūrėti priėmimų kambariuose dailiai išpuoštos eglutės ir viso namo dekoravimo. Šone jos du žiedai priminė dvejus Johnson dukterų Luci ir Lynda vestuves, kurias korespondentės aprašė savo laiku spaudoje. Kastuvėlis,

lėktuvėlis, obuoliai, batas, tai vis priėmimo ponios Johnson keliones Amerikos gražinimo proga. Ant eglutės kabėjo ir kūdikio barškaliukas, portfelis, telefono ragelis ir pagaliau mažas žaisliukas šuniukas, vaizduojąs Prezidento Yuoki ir daug kitų dalykėlių.

Ant Kalėdų stalo savo namuose apie pusantro šimto korespondenčių turėjo jau išpuoštas eglutes, ponios Johnsonienės dovanotas.

L. B. Moterų Sekcija Adelaidėje su ruošė madų parodą, kurią atidarė p. Reisonienė, rūbus demonstravo vietinės ponios. Šalia parodos vyko loterija, kurios pelnas paskirtas šalpai.

A. Prižintaitė, poetė, "Moters" žurnalo bendradarbė, savo kūryba reiškiasi lietuviškoje spaudoje ir Australijos kultūriniame gyvenime.

L. D. Kunigaikštienės Birutės portretas įteikiamas Čiurlionio galerijai, Chicagoje. Portretą įteikia L. D. K. Birutės draugijos atstovės. Čiurlionio galerijos globos komiteto pirmininkui kun. J. Borevičiui S.J. Nuotraukoje matomi asmenys, iš kairės į dešinę: Statkevičienė, kun. J. Borevičius S.J., Marta Babickienė, dailininkas A. Varnas, Žylienė, Z. Juškevičienė, Stasiūnienė ir Jautokienė. Nuotr. V. Noreikos

MOTERŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių Moterų Klubų Federacija ir Pasaulio Lietuvių Katalikų Moterų Organizacijų Sąjunga gruodžio 3 dieną surengė akademią-minėjimą Pirmojo Lietuvių Moterų Suvažiavimo 60 m. sukakčiai prisiminti. V. Lorzaitienė, buvusi Lietuvos Moterų Tarybos pirmininke ir Antrojo Lietuvos Moterų Sąjungos Suvažiavimo 1937 m. pirmininke, nusiuntė minėjimui sekantį sveikinimą:

Malonu prisiminti ilgą 60 m. gyvenimo kelią, kuriuo žengė lietuvių moterys, kartais sunkiais ir vargingais vingiais, kartais vėl džiaugsmingai, ypač sulaukus taip ilgai išsvajotos nepriklausomos Lietuvos. Visada, tačiau, tas lietuvių moterų kelias buvo tiesus ir garbingas.

Pirmas lietuvių moterų suvažiavimas įvyko 1907 metais Kaune, Lietuvai dar esant rusų valdžioje. Tokiomis aplinkybėmis suvažiavimui sušaukti, nugalint svetimųjų suvaržymus, jam gražiai sutvarkyti ir jo obalsams bei naujingiems nutarimams paskelbti, reikėjo didelės drąsos ir tvirtų pasiryžimo. Pirmajam suvažiavimui pirmininkavo rašytoja Gabrielė Petkevičaitė, kuri, susirūpinusi, kad suvažiavimo pirmininkavimas gali atitekti vyriui, o ne moteriai pirmame posėdyje, Kauno teatro salėje, visu balsu sušuko: "prašau rinkti mane pirmininke!" Ji čia pat ir buvo vienbalsiai išrinkta. Šalia Petkevičaitės, suvažiavime pasižymėjo Zemaitė, F. Bortkevičienė — visuomenininkė, M. Rabašauskienė, P. Vaitkevičienė-Bilmanienė — organizacijos komiteto pirmininkė, universiteto studentė Sofija Kymantaitė, vėliau tapusi Čiurlionienė ir Vytauto Didžiojo Universiteto lektorė ir kitos. Anais laikais inteligentių moterų dar nedaug tebuvo, tad tik ryškesnėms asmenybėms pavykdavo prisimušti į viešumą. Susidomėjimas suvažiavimu buvo didelis; jame dalyvavo daug kaimo moterų ir net vyrų.

Antrasis suvažiavimas, įvykęs jau nepriklausomoje Lietuvoje, 1937 metais, tai yra trisdešimčiai metų praėjus nuo pirmojo suvažiavimo, toje pačioje Kauno teatro salėje, pralenkė visus lūkesčius, visas baimingas rengėjų svajones. Tai buvo lyg pasaka tapusi tikrove. Neatsimenu jokio kito taip iškilmingo, giedraus, drausmingo suvažiavimo. Jame dalyvavo 30 lietuvių moterų organizacijų atstovės ir daugiau kaip tūkstantis viešnių. Organizacinio komiteto į suvažiavimą buvo kviečiamos visos lietuvių moterys, neatsižvelgiant į partijų, religijos, profesijos ar socialinės padėties skirtumus. Kaip dažnai atsitinka, vos porai dienų belikus prieš suvažiavimo atidarymą, dar nebuvo žinomas tikslus dalyvių skaičius, nes ne visos buvo iš anksto pranešusios savo atvykimą, kaip to buvo prašęs rengimo komitetas. Rengėjų tarpe kilo baimė, kad didelė teatro salė neliktų pustūštė. Tik paskutiniu momentu, pradėjus atstovėms rinktis, paaiškėjo, koks gausus buvo suvažiavimas. Bematant teatro salę prisipildė ligi pat paskutiniųjų vietų galerijoje. Pritrūkus vietų, reikėjo pristatyti kėdžių.

Daug kas liko stovėti, paremdami teatro sienas. Suvažiavimo atidarymas buvo labai iškilmingas ir įspūdingas, dalyvaujant Respublikos Prezidentui ir poniai Smetonienei, vyriausybės nariams, kariuomenės atstovams, kaimyninių valstybių, Estijos ir Latvijos atstovėms ir Kauno visuomenei. Įvairių organizacijų bei studentų korporacijų atstovės, įžengusias į sceną su vėliavomis, buvo sutiktos gausiais plojimais. Prie prezidiumo stalo sedėjo p.p. Smetonienė, Tubelienė, Žmuidzinavičienė, Vileišienė, dr. Narušytė, Mašiotienė, G. Petkavičaitė, Bortkevičienė ir Rabašauskienė, pastarosios trys pirmojo lietuvių moterų suvažiavimo dalyvės, ir, galop, V. Lorzaitienė, suvažiavimo pirmininkė su Pikčilingiene — vicepirmininke. Dalyvių gausumas, susidomėjimas suvažiavimo paskaitomis, kurios vyko tris dienas du kart per dieną, didžiojoje puošnioje Karininkų Ramovės salėje, pripildė ne tik rengėjų, bet ir visų dalyvių širdis džiaugsmu ir pasitikėjimu, kad esame pakankamai pasiruošusios visuomeniniam ir valstybiniam darbui, kad moterys nėra abejingos jokiai gyvenimo sričiai. Paskaitos apie meną, literatūrą buvo klausomos tokiu pat dėmesiu, kaip apie žemės ūkį, ekonomiką, mediciną. Ypatingą dėmesį buvo sukėlę šeimos santykių, vaikų auklėjimo, moters padėties šeimoje ir darbe klausimai. Suvažiavimo metu bu-

vo gausiai lankoma Moterų Klube surengta spaudos ir moterų parašytų knygų paroda, kurioje buvo taip pat išstatyti moterų dailininkų paveiks-lai.

Tikiuosi, kad ir dabartiniame suka-tuviniame suvažiavime, surengtame svetingoje Amerikoje, bet toli nuo Lietuvos, vėl bus nagrinėjami lietu-vėms rūpimi klausimai, o ypač vaikų auklėjimo ir jų apsaugojimas nuo iš-tautėjimo. Stebint dažnus neigiamus ir nemoralinius pasireiškimus jaunimo tarpe visame pasaulyje, būtų naudin-ga, kad ir mes lietuvių moters iš-keltumėm moters padėtį šeimoje ir pabrėžtume, jog moters darbas na-muose, jos sprendžiamas vaidmuo na-mų auklėjime ir šiltos šeimyninės atmosferos sudaryme neprivalo būti laikomas menkesniu už bet kurį kitą darbą už namų sienų. Ar ne kilnes-nis ir ne gražesnis tikslas yra išau-ginti padorų žmogų ir gerą, susipra-tusį lietuvi, kaip kad būti sekreto-re turtingo prekybininko, atsitolinant nuo šeimos, kaip tai dažnai atsitin-ka?

Pranešdama šias paskubomis sura-šytas mintis, aš iš širdies sveikinu su-važiavimo dalyves ir linkiu, kad suva-žiavimo darbai sudarytų naują įna-šą į ligšiolinę garbingą lietuvių mo-terų veiklą, į neužgėstą visų lietu-vių patriotizmą, į Lietuvos laisvės bylą.

V. L.
Roma

Madų paroda Buenos Aires, Argentinoje; modeliavo vietinės lietuvių, bu-vo demonstruojami Survilų (viduryje) firmos sukurti modeliai.

Bačkių šeimos trys generacijos; iš k.: Dr. S. Bačkys, Rimutis, O. Bačkienė, M. Bačkys, Vytukas, Ž. Bačkienė ir R. Bačkys, kuris dirba Paryžiuje Tarptautinėje Ekonominėje Organizacijoje.

SUGRIAUTAS GYVENIMAS

Istorijoje, kaip ir gamtoje, pasitai-ko sunkiai išaiškinamų reiškinių. Po baudžiavos panaikinimo dvaras su nusigyvenusia bajorų klase nustojo reikšmės Lietuvos gyvenime. Siekimų stoka, valios neturėjimas ir nuobodis charakterizuoja šią kartą, kuriai neteko vaidinti jokio vadovaujančio vaidmens po nepriklausomybės atgavimo. Tačiau ši karta davė lietuvių literatūrai tai, ko net nepriklausomo gyvenimo metai neatnešė, būtent eilę bajoraičių moterų rašytojų, palikusių žymius pėdsakus ir savitą charakterį mūsų literatūroje. Julė Žymantienė-Zemaitė, Marija Pečkauskaitė-Satrijos Ragana, Sofija Pšibiliauskienė ir Marija Lastauskienė, abi seserys Ivanauskaitės, rašiusios Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu, — tai mūsų literatūros klasiškės. Šie metai — abiejų seserų dvigubos sukakties metai. Rugšėjo 16 diena sukako 100 metų nuo Sofijos, gegužės 15 dieną — 95 metai nuo Marijos gimimo.

Abi sesrys augo tėvų dvare Paragiuose, Tryškių valsčiuje, Šiaulių apskrityje. Tėvas, Nikodemus Ivanauskas, buvo svajotojas, literatas ir dailininkas. Motina, Karolina Ivanauskienė, auklėta namie, mokėjo skaityti ir rašyti, pasižymėjo darbštumu. Abu tėvai tačiau buvo jauni ir nepraktiški. Skaityti, rašyti ir skaičiuoti mergaitės mokė pats tėvas namie lenkų kalba. Lietuviškai jis nemokėjo skaityti, mokėjo tik kalbėti ir laikė save lenkiškos kultūros lietuviu.

Paūgėjusios abi mergaitės ėmė godžiai skaityti visa, kas pakliūdavo po ranka. Daugiausia tai buvo sentimentalinė lenkų literatūra. Tėvas N. Ivanauskas palaikė santykius su žymiais lenkų dailininkais ir rašytojais, jo apysakos ir eilėraščiai buvo spausdinami lenkų periodinėje spaudoje. Jau Sofijai gimus, tėvas pradėjo ir baigė dailės akademiją Muenchene. Ją baigęs, gavo premiją už savo žmonos ir jos sesers portretus. Kelis metus pabuvęs Varšuvoje, Krokuvoje, Šiauliuose, grįžo pagaliau į Paragius.

Sofija, būdama penkeriais metais vyresnė už seserį, dar Šiauliuose iš tarnaitės ir vaikų išmoko lietuviškai ir iš karto pradėjo šia kalba rašyti. Viskuo besidomintioms mergaitėms darėsi kaskart labiau nuobodu tėvų namuose.

Būdama 23 metų Sofija ištekojo už kaimyno 18 metų Pšibiliausko, kuris, išstarnavęs ilgą laiką caro kariuomenėje, grįžo perimti tėvo ūkio. Buvo tai žmogus nejaunas ir alkoholikas. Sofijai, kupinai idealizmo, pasirodė gražus tikslas — atvesti vyrą į gerą kelią. Vyro nepataisė, tik pati atsidūrė varge. Po kelių metų Rapolas, palikęs žmoną su dviem vaikais, išvažiavo į Ameriką, kur netrukus žuvo fabrike. Sofija persikėlė gyventi į Vilnių, bet honorarų už raštus ir vertimus nepakako pragyvenimui.

Marija taip pat buvo pramokusi lietuviškai kalbėti, bet jaunutė būdama pateko į miestą, kur lietuviškai nebuvo kalbama. Pagyvenus pas tetą Varšuvoje, labai ilgejosi Lietuvos ir panoro, kad jos raštai būtų spausdinami lietuvių kalba, bet pati lietuviškai ra-

šyti nemokėjo. Sofija sutiko versti sesers raštus į lietuvių kalbą. Šį sumanymą parėmė ir Povilas Višinskis, kuris tuo metu viešėjo pas Sofiją. Iškilo klausimas, kaip pasirašyti raštus. Marija nutarė, kad jai atskiro slapyvardžio nereikia ir abi seserys pasirašinėjo tuo pačiu — Lazdynų Pelėda.

Iš Varšuvos Marija persikėlė gyventi į Petrapilį Ten susipažino su būsimu vyru Vaclovu Lastauskiu. Lastauskis buvo dešimčia metų už Mariją jaunesnis, neturėjo pragyvenimo šaltinio, o siekė mokslo. Marija padėjo jam tapti istoriku ir archeologu. Gimus dukteriai Onai, Marija persikėlė į Vilnių, kur jau gyveno Sofija su sūnum. Abi seserys dažnai susitikdavo, tardavosi šeimos, bei kūrybiniais klausimais. Gimus antrajai dukteriai, gyvenimo sąlygos dar labiau pasunkėjo, nes vyras, kad ir baigęs mokslus, nedaug teuzdirbo. Motinai apsirgus, Marija su vaikais grįžo namo į Paragius.

Sofija, daug kuo gyvenime nusivylus, netekusi jėgų ir noro gyventi, taip pat grįžo namo, kur begyvendama pamėgo daržininkystę. Gyvenimas Paragiuose buvo nuobodus. Čia begyvendamos abi seserys parašė nemažą kūrinį. Sofijai nebuvo lemta išvažiuoti iš Paragių. Ji mirė 1926 metais, palaidota Tryškiuose. Po sesers mirties Marija Lastauskienė dar parašė ir išleido keletą knygų ir bendradarbiavo spaudoje. Ji mirė Kaune 1957 metais, palaidota Petrašiūnų kapinėse. Dabar rašytojų gimtasis namas Paragiuose atnaujintas, jame įsteigtas Lazdynų Pelėdos memorialinis muziejus.

Abiejų seserų raštai, kaip ir jų gyvenimas, liūdni, dvelkia pasimizmu. Nepriklausomybės metais Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu buvo išleista 5 tomai. Okupacijos metu 1954-55 išleista 7 tomai.

Sofijos personažai daugumoje likimo arba savo paties kaltės aukos. Pagrindinės jos raštų temos — moralinės problemos dviejų to laiko visuomenės klasių: dvaro ir kaimo. Kaimiečių tarpe ji ižiūrį daugelį ydų — kerštą, pavydą, tamsumą, prietarus. Dvaras — tai moralinio išsigimimo lizdas. Dvari-

V. JURKŪNAS LAZDYNŲ PELEDA

ninkijos atstovai tai bevaliai, silpni charakteriai ar parazitai. Ji tačiau yra gera pasakotoja. Jos raštai gyvi, pilni nelauktų situacijų.

Marija savo raštuose liko sentimentali idealistė, pilna užuojautos skriaudžiamiesiems, negailestinga išnaudotojams. Jos veikėjai — gyvenimo lauzomos aukos.

Sofijos gyvenimas, anot jos pačios, tai varginga aklojo klajonė. Jei gyvenimas būtų knygos, ji išplėstų iš jos visus lapus, sudegintų ir pelenus pavėjų išbarstytų... Abi seserys tačiau parodė, kad vargingos gyvenimo sąlygos nėra priežastis visiškam moraliniam sugriuvimui. Savo vienetę ir nepasitenkinimą jos sugebėjo paversti kūryba. O kūrybingas gyvenimas negali būti beprasmis. Gal būt tokio gyvenimo įvertinimas neateina su šia diena, bet laiko tekmėje teišlieka tai, kas buvo sukurta.

E. K.

Pirmasis moterų suvažiavimas įvyko Lietuvoje prieš 60 metų. Lietuvių Moterų Klubų Federacija ir Pasaulio Lietuvių Katalikių Moterų Organizacijų Sąjunga surengė Akademiją - Minėjimą 60-ties metų sukakčiai paminėti. Iškilės vyko New Yorke, kur programoje buvo paskaita, meninė dalis ir vaišės.

Garsiosios Lietuvos rašytojos: Žemaitė ir Bitė-Petkevičaitė aktyviai dalyvavo pirmajame moterų suvažiavime, kuris įvyko Kaune, 1907 metais.

Mirtis visuomet yra nelaukta. Jai užbaigus vieną žemės gyvenimą likusieji, kaip po gaisro, rausiasi prisiminimų atvėsusiuose pelenuose mėginami atkurti mirusio asmenybę ir darbą.

Žinia, kad šių metų rugsejo mėn. 18 d. Lietuvoje, Vilniuje, mirė garsi savo laiku lietuvių katalikų moterų ir ateitininkų veikėja S. Paliulytė-Ladigienė juodu gedulo balandžiu atsikrėdo į Vakarus. Liūdesys ir skausmas palietė artimųjų, bendraamžių ir bendraminčių sielas. Užgėso vėl vienas iš šviesųjų žiburių.

Australijoje, Adelaidėje, gyvenantis mirusios brolis Alioyzas Paliulis savo prisiminimuose surado apie savo sesę žinių ir datų pluoštą, kurios, tikiau, bus ne tik įdomios mirusiąją prisimėnantiems, bet reikalingos ir naudingos mūsų katalikiškų organicizacijų istorijai.

Stefanija Paliulytė yra gimusi 1901 m. sausio mėn. 19 d. Vabalninke. Gimnaziją baigė Biržuose. Prasidėjus I pasauliniam karui išvyko į Rusiją, pradžioje buvo apsisistojusi Petrapily, vėliau persikėlė į Tombovą, kur aukso medaliu baigė Žiburio gimnaziją.

1918 m. grįžusi į Lietuvą Stefanija dirbo Užsienių Reikalų Ministerijoje, vėliau — besikuriantioje Eltoje, be to bendradarbiavo Vilkolakyje ir studijavo humanitarinius mokslus Aukštuosiuose Kursuose, vėliau — Kauno universitete. 1920 m. išteikėjo už Kazio Ladigos (Lietuvos kariuomenės generolas, 1941 m. bolševikų nukankintas).

Nuo pat nepriklausomybės atstatymo pradžios Stefanija aktyviai reiškėsi ateitininkuose ir ypač Lietuvių Katalikų Moterų Draugijoje. 1919 m. buvo pirmoji „Moters“ žurnalo redaktorė, kurio dar Vilniuje išleido du pirmuosius numerius. Taip pat kurį laiką buvo „Naujosios Vaidilutės“ redaktorė, be to rašė paminėtuose žurnaluose ir kitoje katalikiškoje spaudoje: „Ateityje“, „Laisvėje“, „Ryte“, „XX Amžiuje“, „Naujojoje Romuvoje“, „Židinyje“ ir kt.

Stefanija buvo ypatingai gera kalbėtoja ir daug Lietuvos vietų yra aplankiusi su paskaitomis, kuriose dažniausiai liedsdavo katalikų moterų kultūrinio darbo problemas. Yra išleidusi knyges: „Moters apaštalas“ 1934 m., „Moterystės tikslai ir gėrybės“ 1938 m., be to bendradarbiavo leidiniuose „Krikščioniškoji šeima“, „Pijus XI“ ir kt.

1926 m. buvo išrinkta į III-įjį seimą, krikščionių demokratų frakcijoje, ir kaip jauniausia seimo atstovė buvo pakviesta į seimo prezidiumą sekretore. Aktyviai dalyvavo seimo komisijų posėdžiuose, ypatingai parengiant projektus, liečiančius moterų teisių suvienodinimą.

Yra mokytojavusi Marijampolės gimnazijoje (1925 m.) ir Vilniuje (1940-44 m.).

1947 m. bolševikų buvo ištremta dešimčiai metų į Sibirą (Irkucko sriatyje), kur išgyveno žiaurias fizines ir moralines kančias. Tenai susirgo šiltine, kuri galutinai palaužė jos jėgas, ir po to gera sveikata jau daugiau nebesidžiaugė. Iš tremties į Lietuvą grįžusi 1958 m. pradžioje apsigyveno

pas dukrą Marytę Vildžiūnienę, kuri paskutiniu metu pavergtėjo Lietuvoje garsėja kaip talentinga dailininkė ir knygų iliustratorė. Pas ją S. Ladigienė ir praleido savo paskutines gyvenimo dienas.

S. Paliulytė-Ladigienė išaugino gražią šeimą — tris sūnus ir tris dukras, iš kurių viena — Irena Eivienė, dabar gyvena Bostone ir yra įsijungusi į vietos lietuvių katalikų veiklą. Vienas sūnus karo audrų sukuryje įstrigo Lenkijoje, kiti gyvena Lietuvoje. Lietuvoje dar liko liūdėsio prislėgtos dvi seserys ir Australijoje — brolis.

Tai yra tik apmatai šviesios S. Ladigienės biografijai. Patį audinį, tikiau, išaus ir raštais aštuonyčiais išrašys mirusios Stefanijos bendradarbis ir jos veiklos draugės. Jos nuveikti darbai įpareigoja likusias.

Pr. P.

Pasisakymai mergaičių iš N. P. Sesių Putnamo bendrabučio.

Ką daryčiau, jei turėčiau laisvo laiko?

„Dirbčiau, kad turėčiau pinigų saldainiams.“

„Eičiau miegoti.“

„Sėdėčiau ant tvoros ir gročiau gitara.“

„Rašyčiau laiškus arba nieko nedarėčiau.“

„Rašyčiau laiškus ir gročiau plokšteles.“

„Eičiau pavaikščioti viena ir galvočiau apie dalykus, kuriuos aš tik suprantu.“

* * *

... džiaugsmas yra skaitymas roman-tiškos ar juokingos knygos, įtempto ar tragiško romano, arba kasdieninio ir kvailo laiško...

... džiaugsmas yra, kai kas nors atsimena tavo gimtadienį...

* * *

Kas yra mergaitė?

Mergaitė yra moteriškumo pradžia. Savo jaunystėje ji turi išmokti apie save, savo artimuosius ir viską ką jai vėliau reikėtų žinoti, kaip moteriai.

* * *

Kodėl aš atvažiavau į bendrabutį?

... aš atvažiavau į bendrabutį todėl, kad norėjau pamatyti kitokią gyvenimą be tėvų, nes visą laiką negalėjau su tėvais gyventi.

Aš čia atvažiavau ir todėl, kad čia graži gamta ir grynas oras, kur galima pailsėti, nes mieste nėra tokios gamtos ir poilsio.

Aš čia atvažiavau ir todėl, kad man praeitais metais čia patiko.

SKAITYKITE

IR

PLATINKITE

“MOTERI”

1968

METAIS

Kun. Kaz. Patalavičius

Moters įjungimas į visuomenę — tai nepamainomas darbas visose šalyse. Ji baigia įsijungti į socialinę veiklą pilna to žodžio prasme Ispanijoje. Pastaraisiais metais jau buvo daug atsitikimų, kad ispanės moterys įsijungė į valdžios aparatūrą. Aplamai ispanė moteris jau visuomenės viršūnėse, kaip ir kituose kraštuose. Vienu žodžiu, ji tarnauja tėvynei ir Bažnyčiai visuomenėje.

Dar tolimesiems 1937 metais, kada Ispanija kariavo pilietiniame kare, buvo įsteigta „Socialinė Moters Tarnyba“. Pagal jos metmenis, visos ispanės, tarp 17—35 metų amžiaus, turi atlikti „socialinę tarnybą“. Šios tarnybos užduotys yra: socialinių moters prievolių junginys, kurio dėka ispanė pilnatiesiai su vyru įsijungia į lygų profesionalinių, politinių ir socialinių darbo prievolių atlikimo ratą. O 1961 metais tatau buvo įstatymu pripažinta bendruomenės labui. — Neabejotina, kad socialinė tarnyba Ispanijoje yra tinkamas įrankis ispanės pasukimui į socialinį pilnaties gyvenimą. Šis socialinis moters darbo atlikimas ir supratimas seniau čia nebuvo žinomas. „Socialinė Tarnyba“ gimė, kaip jau minėjome, pilietinio karo metu, kada ispanų tauta telkė savo jėgas bendram tėvynės gelbėjimo darbui. Tada ir ispanė moteris dėjo visas savo jėgas ir pastangas, nes kraštas buvo pavojuje.

Po karo prasidėjo ispanės tikrasis socialinis ruošimas įvairioms tautinėms, politinėms ir moralinėms bei religinėms pareigoms. — Pati „Socialinė Tarnyba“ trunka 6 mėnesius. Ji atliekama ar ištiesai ar padalintai, pagal moterų užsiėmimą: studentės, tarnautojos, darbininkės, ūkininkės ir t. t. Pati tarnyba dalinama į du laikotarpius: paruošimas ir pačios tarnybos atlikimas. Pirmasis apima moralinį, šeimyninį ir socialinį paruošimą. Jam įvykdyti Ispanijoje yra 605 paruošiamosios mokyklos. Šios mokyklos yra vidurinės ir oficialiai valdžios pripažintos su tinkamai paruoštais mokytojais ir mokytojomis. Mergaitės ir moterys socialinę tarnybą atlieka specialiose mokyklose - internatuose. Internuotoms mergaitėms dėstoma: šeimos ekonomija, virimas ir kepimas, sveikatingumas, vaikų auginimas, greitoji pagalba, sportas ir gimnastika, šeima, visuomenė, religija ir krašto geografija bei istorija, rankdarbiai, rūbų siuvimas ir plovimas.

Taip internuotos mergaitės ir moterys Ispanijoje ruošiasi praktiškam ir visuomeniniam gyvenimui. Pasiruošimas tęsiasi keletą mėnesių specialiuose valdžios ir privačiuose centruose, kur mokomasi namų ruošos, vaikų auklėjimo, sveikatingumo, socialinio patarnavimo, mokytojavimo, rankdarbių ir neturtingųjų bei ligonių lankymo. Nuo 1939 metų taip išauklėta visoje Ispanijos teritorijoje keli milijonai merginų bei moterų.

DEKORAVIMO IDĖJOS IŠ TOLIMŲJŲ RYTŲ IR MEKSIKOS

Siandieninis dekoravimas — nuolatinis ieškojimas ir skolinimas. Tolimieji Rytai, Meksika, Ispanija, Skandinavija inspiruoja, duoda naujų idėjų, kurias pritaikome mūsų dabartinei gyvenimo filosofijai.

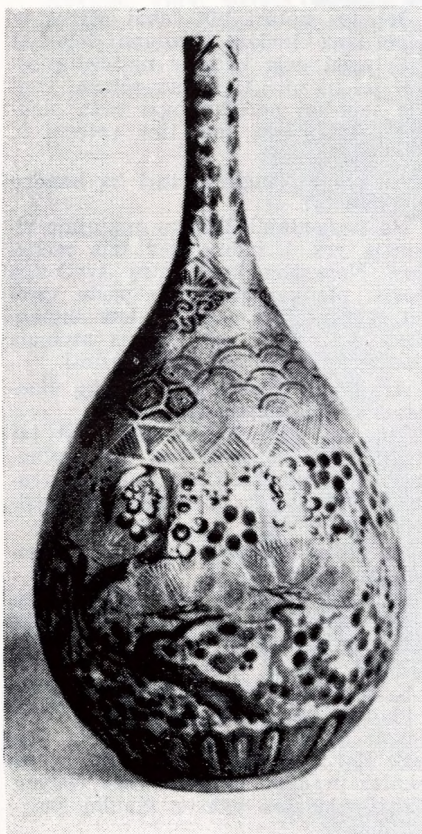
Tikras rytietiškas gyvenimo būdas mūsų sąlygose nebūtų patogus ir priimtinas: valgyti ir sėdėti ant grindų, vietoj lovos — plonas suvyniojamas čiužinys, stalai maži, tik 16 inčų nuo žemės, vietoj kėdžių pagalvės, ant kurių sėdima sukryžiuvus kojas, batai turi būti paliekami prie įėjimo. Nežiūrint savotiškumo ir skirtingumo, tolimieji rytai visą laiką mus labai intriguoja. Ne tik Japonija ir Kinija, bet ir kiti egzotiški kraštai Korėja, Tailandas, Ceylonas, Indija žavi savo paslaptingu mu ir neįkainojamais turtais. Naujas modernus gyvenimo būdas Amerikoje nekopijuoja orientališkas savybes, bet pasisavina kai kuriuos elementus. Rytietiškas stilius labai gerai derinasi su dabartinio gyvenimo reikalavimais: rytietiškos medžiagos, šilkas, medis, metalas ir spalvos lengvai pritaikomos. Medis: teakas, ebony, rosewood nežiūrint retumo ir brangumo, lengvai užlankomi, užtenka retkarčiais perbraukti su alyva. Metalai, ypač misingis (brass) puikiai harmonizuoja su moderniu stiklu, plastika. Orientališkos linijos yra lygios ir paprastos. Spalvos — gali duoti gyvą akcentą ar nuslopinti ryškią aplinką. Kad sėkmingai panaudotų rytietišką elementą nereikia būti prityrusiu dekoratoriumi, aišku, naudinga žinoti keletą rytietiškų savybių pav.: medžiagos turi šilko ar brokado išvaizdą, beveik visuomet lygių spalvų, charakteringi audimo raštai: pinigai su keturkampėmis skylėmis, stilizuoti dragonai. Tos medžiagos ypač gerai derinasi prie pasipūtusių (shaggy) kilimų ir sofų.

Rytietiški medžiai: teakas, ebony, rosewood derinasi su skandinaviskais išdirbiniais.

Misingis (brass), nors kitų kultūrų plačiai naudojamas, skaitomas kiniečių ir jų išradimų kaimynų metalu. Orien-

talios lėkštės gali būti kabinamos ant sienų. Aukštos žvakidės ir vazos su teako pedestalais savo blizgesiu duos šiltą ir puošnų įspūdį. Populiarius vazų piešiniai: persikų žiedai, gluosniai ir dragonai. Ryžių popierio ar šilko per-tvaros, japoniški spausdiniai, antikiniai medžio drožiniai ir lemos su orientališkos vazos pagrindu ir šilkinu ar lininiu gobtuvu šaltai kambario išvaizdai gali priduoti jaukumo ir orientališkos mistikos.

Greičiausias ir pigiausias būdas išgauti orientališką nuotaiką per spalvas. Orientališka raudona — nepaprastai turtinga arba oranžinė, mėlyna — žalsvai keramikinė, geltona labai ryški kanarinė arba aštri citrininė. Dominuo-

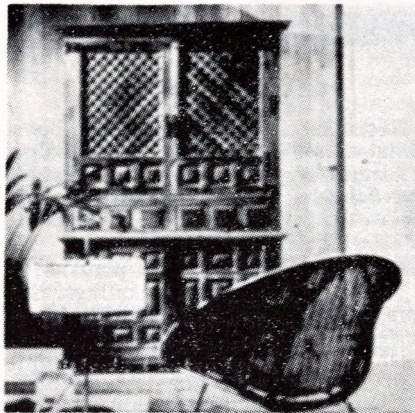

janti spalva — įvairiausi smėlinės — bambukinės atspalviai. Stebėtina, kokį efektą galima išgauti, naudojant egzotiškų spalvų kombinacijas, pav. šalia lygios medžiagos pagrindinei sofai, atraukime kėdę pasišaušiusia sintetinė medžiaga ir papuoškime tuzinu egzotiškų spalvų mažų pagalvėlių. Arba seną pavargusį stalą nudažykime ryškiai raudonai ar geltonai.

Linijos paprastumas, spalvų žaismingumas ir kiek vaizduotės buto papuoša-

lų parinkime atneš tolimųjų Rytų nuotaikos į mūsų namus.

Be tolimųjų rytų Amerikos dekoratoriai vis daugiau kreipiasi į pietų kaimyną — Meksiką. Meksikietiškas stilius išradingas. Savaip interpretavę kitas įtakas ir panaudodami savo medžiagas: geležį, medį, akmenį, plokštes (tiles) meksikiečiai sukūrė savitą stilių, kurio pagrindas rankų darbo natūrali išvaizda ir versatilumas. Atskiri baldai gali būti panaudoti bet kuriam kambariui. Bendrai meksikietiški baldai masyvūs, taip turi būti ir traktuojami, ne-

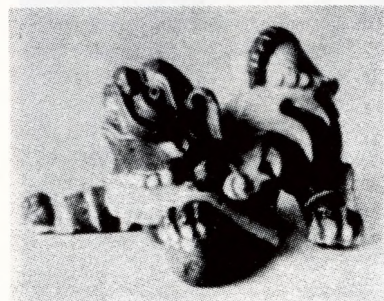
gali būti sugrūsti į mažus kambarius. Aplinka turi būti šviesi. Meksikietiškos grindys — tamsaus medžio arba natūralaus akmens. Pigiausias būdas išgauti meksikietišką grindų išvaizdą naudojant vinyl plokštes. Grindų patiesimui tinka rankų darbo meksikietiški kilimai ar kailiai. Norint išlaikyti tikrai autentišką meksikietišką stilių, neabinkime jokių užuolaidų, meksikiečių namuose jų nerasime, naudojama mediniai raštuoti uždengimai, rankomis išpjaustinėti, kurie būtų gana brangūs.

Kitas svarbus meksikietiškas dekoravimo elementas — sienos. Tipinga sienų išvaizda: plytos, akmuo arba šiurkštus paviršius, kurį galima išgauti maišant į dažus smėlį, naudojant specialius stucco dažus ar išbraukus naujai dažytą paviršių su stambia plastikine šluotele. Efektinga lubų išvaizda — balkiai, kurie tamsiai nulakuojami, arba iškljuojami plokščių rašto popieriumi.

Tikrai meksikietiško stiliaus išvaizdai kambariui išgauti reikia bent vieno stambaus baldų, geriausia aukšto, pav. bufeto.

Meksikietiški dekoravimo ornamentai: moliniai puodai, pūstas stiklas, pastatomos ant grindų žvakidės, išpjaustinėti metaliniai žibintai, ryškių spalvų raštuoti audiniai.

Bendra meksikietiška išvaizda: sugrįžimas į menišką vertybę, individualią ekspresiją, tobulą primityvią keramiką, rankom išpjaustytus baldus, šviežias iš staklių medžiagas, žodžiu viskas, ko šiais moderniais mechanizuotais laikais pasigendame.

tališki nikelio ornamentai gali būti labai efektingi ir originalūs. Gigantiškos indiškos peleninės gali būti naudojamos kaip gėlių ar vaisių vazos, dekora-

• Madų ir grožio pasaulis

VEDA IRENA KAIRIENĖ

PLAUKŲ PRIEŽIŪRA

Neseniai visa eilė dermatologų buvo užklausta, apie plaukų ir galvos skalpo priežiūrą. Iš jų atsakymų paaikšėjo, kad daugelis ankstyvesnių įsitikinimų tebėra tik prietarai. Čia patiekiami visa eilė klausimų ir atsakymų.

Kaip dažnai reikia plauti plaukus?

Tiek dažnai kiek yra reikalinga. Galima plauti ir kasdien, bet jokių būdų ne rečiau kaip sykį į savaitę. Dermatologai pastebi, kad gyvenant miesto dulkėse, savaitinis plovimas yra būtinas, nes žmogus neturi tokios natūralios apsaugos savo plaukams kaip žvėreliai savo kailiui.

Ar dažnas plovimas neprisideda prie nuplikimo?

Ne. Juk mes kasdien plaunam veidą ir rankas. Jei vanduo ir muilas išplautų plaukus, tada vyrams daugiau nereiktų skust barzdų...

Kaip pasirinkti šampūną?

Reikia pabandyti keletos rūšių ir pažiūrėti kuris yra pats tinkamiausias jūsų plaukams.

Ar patartina plaukus perskalauti citrina, alumi ar actu?

Ne kiekvieniems plaukams praskalavimas reikalingas. Citrina ar actas plaukams tačiau nekenkia. Rūgštis padeda pašalinti užsilikusį muilą ir tuo būdu plaukai pasidaro švaresni ir labiau blizga. Alum plauti plaukai, sakoma, lengviau sudedami, sugarbanuojami.

Ką padeda specialūs perplovimai (conditioners), pav. proteininiai preparatai?

Plaukai sudaryti iš proteino, todėl manoma, kad šios rūšies preparatai pataiso kitais cheminiais apnaikintus plaukus.

Galbūt reiktų iš viso valgyti daugiau proteininio maisto?

Kiekvienas žmogus turi kasdien suvalgyti atitinkamą kiekį proteinų, kad augtų plaukai. Bet tų proteinų užtenka kasdieniniame maiste, ypatinai Š. Amerikos kontinente. Padidintas kiekis proteinų nei padaugins, nei juos pagražins.

Ar šalia balansuotos dietos nereiktų pav. valgyti želatinos, kad sustiprėtų plaukai?

Želatinos proteinas yra visai toks pats kaip ir kepsnio, kiaušinių, vištienos ar sūrlo. Jei jums labiau patinka valgyti želatiną negu mėsą — valgykit. Sudarysite mažiau kalorijų ir suliesėsit. Bet nesitikėkit jokių stebuklų nei savo plaukams, nei nagams.

Ar blizgantys plaukai yra geros sveikatos pažymys?

Ne visai. Kad ir sveikiausi plaukai — blogai prižiūrėti — neblizgės. Kartais ir prastesni, gerai užlaikomi, atrodo gražiai. Jei moteris prastai jaučiasi, neprižiūri savęs, neišsiplauna, nesusideda plaukų, jos savijauta atspindi jos bendroje išvaizdoje.

Ar kenkia plaukams pusmetiniai sušukavimai, dažymas, šviesinimas, tiesinimas?

Nekenkia, jei daromas atitinkamais tarpais, atliekamas atsargiai ir patyrusių žmonių. Žinoma, su šviesinimo ir dažymo preparatais reikia elgtis labai atsargiai. Reikia visada įdėmiai skaityti visas instrukcijas. Pusmetiniams reikia pasirinkti žinomus salonus ir patikimas kirpėjas.

Ar plaukų džiovinimas džiovintuvais kenksmingas?

Ne. Džiovintuvai nieko kito nedaro, tik išdžiovina iš plaukų vandenį.

Kokius šepetčius dermatologai pataria naudoti?

Šepetys neturi būt labai aštrus ir neperdaug tankus. Nailono šepčiai yra lygiai geri kaip ir natūralių šerių, jei tik jų galai nėra aštrūs. Tankūs šepčiai nereikalingai peša plaukus. Geriau yra šiek tiek retesni ir minkštesni.

Ar plaukų augimas turi ką bendro su sveikata?

Ne tiesioginiai. Plaukų auginimo vidurkis yra 1 inčius per tris mėnesius. Nesvarbu koks jūsų sveikatos stovis, plaukai auga tuo pačiu greičiu. Tačiau liga gali plaukus sumenkinti. Žinoma, tam tikrais atvejais plaukų augimas gali visai sustoti.

Ar dabar naudojamas plaukų šiaurimas gali aptrupinti plaukus?

Žinoma, gali. Tačiau atliekant tai atsargiai ir neperdedant, daug plaukų nesunaikinama. Galai gali būti truputį pakirpti ir netrukus jie atsigaus.

Ar dažnas plaukų kirpimas pagreitina augimą?

Ne. Plaukas yra negyvas audinys. Gyva yra tik jo šaknis. Šakniai visai nėra svarbu kas daroma su kitu plauko galu.

Kaip gi prarandami plaukai?

Plaukai iškrenta sistematiškai. Daugiausia jų prarandama lapkričio mėnesį. Kai tik plaukas iškrenta, iš jo šaknies pradeda augti naujas. Galvos skalpe nuolatos vyksta plaukų pasikeitimas.

Ar reikia plaukus kasdien po šimta kartų šepčiuoti?

Ne. Nieko nereikia perdėti. Perdažas ir persmarkus šepčiavimas gali plaukus aplaužyti ir juos bereikalingai išpešti. Ypatinai reikia atsargiai elgtis su šlapiais plaukais. Šukuoti ir šepčiuoti reikia tik tiek, kad jie nebūtų susivėję ir gražiai tvarkingai atrodytų.

Ar plaukai auga šiltam ore greičiau?

Taip, vasarą plaukai auga greičiau. Bet šiltame krašte plaukų augimo skirtumas mažai pastebimas, nes mes gyvename šiltuose butuose ir šiltai renгамės.

Ar tiesa, kad ploni plaukai greičiau susiriebaluoja?

Ne. Tik dėl to, kad jie plonesni ant jų greičiau riebalai pastebimi.

Kaip sumažinti plaukų riebumą?

Dermatologai pataria dažniau plauti. Specialūs šampūnai riebiems plaukams riebalavimą gali lengvai sutvarkyti. Tik atskirais atvejais reikia kreiptis pas specialistus. Estrogenai gali sumažinti riebalų kiekį skalpe ir odoje.

Ar vitaminai gali sustabdyti žilimo procesą?

Ne. Niekas negali sustabdyti žilimo. Kaip ir plaukų spalva taip ir pražilimas yra paveldimas. Yra žinoma viena vidurio Vakarų indėnų gentis, kurių atstovai jau nuo pat vaikystės turi sidabruotus plaukus. Tačiau dermatologai mano, kad ateityje bus atpastos priemonės žilimui sustabdyti.

Ar galima pražilti staigiai, per vieną dieną?

Ne. Tik žmonės sergą tam tikrom ligomis gali staigiai prarasti didelę dalį plaukų arba netekti plaukų pigmento ir staigiai pražilti.

Ar pleiskanos užkrečiamos?

Ne.

Ar pleiskanos lengvai panaikinamos?

Dažniausiai pleiskanos sutvarkomos dažnu plovimu. Taip pat rinkoje yra visa eilė specialių šampūnų pleiskanos pašalinti.

Ar parukai ir dirbtinės garbanos kenkia plaukams?

Ne, nebent jie taip pritaistomi prie galvos, kad peša ir traukia plaukus.

Ar masažai padeda plaukams?

Skalpo masažai padeda pašalinti alyvą ir įtrinti vaistus, bet plaukų augimo jie nepagreitina nei jų nepadaugina.

Ką daryti jei skalpas yra labai jautrus dažams ir pusmetiniams sušukavimams?

Jei kas turi bet kokios rūšies alergiją, reikia prisitaikyti specialius dažus, kurie neturi odą erzinančių medžiagų.

PLASTINĖS OPERACIJOS

Pats paprasčiausias būdas išlyginti raukšlį yra silikono injekcijos. Silikono operacijos yra dar tyrimo stadijoje. Visai eilei moterų Amerikoje šis būdas buvo paskutiniuoju metu pritaikytas, tačiau gydytojai kol kas susilaiko nuo bet kokių komentarų.

Kiltų klausimas ar silikoninėms operacijoms reikalinga liginė? — Ne, injekcijos duodamos gydytojo kabinete ir trunka maždaug 10 minučių. Pacientės gauna 2—3 injekcijas laike dviejų mėnesių.

Kiek laiko užtrunka odos aptrynimai (dermabrasion)? Šiai operacijai pacientė turi būti guldoma vienai dienai į liginę. Pati operacija užtrunka maždaug 20 minučių. Po savaitės nuimami gaminiai raikščiai. Maždaug po šešių savaičių oda visiškai gražiai sugyja. Toks odos aptrynimai kaštuoja apie 200 dolerių.

Kaip sutvarkomi maišiukai po akimis? Maišiukus sutvarko vadinamoji akių pakėlimo operacija. Tokios operacijos metu padaromi prie akių įpjovimai, oda sutraukiama ir nereikalingas audinys pašalinamas. Ligininėje tenka praleisti 2—3 dienas. Oda aplink akis yra labai plona ir užgyja greitai. Visos operacijos žymės pranyksta per dvi savaites. Rezultatai gaunami labai geri ir ilgalaikiai. Kaina — maždaug 500 dolerių.

Kada reikalinga veido plastinė operacija?

Kai oda aplink žandus pradeda sudribti, kaklo oda susiraukšlėja ir jokia kosmetika nebepataiso jūsų išvaizdos. Viso veido atjauninimas kaštuoja 650 dolerių.

Kas yra elektrolisis? Tai trumpų bangų mašina veikianti per elektrinį aparatą, atrodantį kaip stalinis radio, su skale, reguliuojančia laiką ir srovės stiprumą. Prie to aparato prijungta elektros viela su plauko storumo adatėle gale. Kita viela prijungta prie kojos pedalo. Nepageidaujami plaukai nuimami po vieną, įdedant adatėlę į plauko šaknį ir staigiai paspaudžiant pedalą. Elektros srovė plauko šaknį nužudo ir jis nutraukiamas nuo odos. Vieno plauko nuėmimas užtrunka tik sekundę.

Ar ta operacija skauda? Mažas adatos įdūrimas yra kaip musės įkandimas ir skausmo nesudaro. Tačiau nervuotoms moterims elektrolisis didelio malonumo nesudaro.

Kokiose kūno dalyse naudojamas elektrolisis? Plaukai nuimami nuo veido, rankų, krūtinės ir pilvo. Daugelis nuima ir nuo kojų, bet tai brangi operacija. Dažniausiai plaukai nu-

imami nuo viršutinės lūpos, nuo antakių ir pataisymui plaukų linijos kaktoje.

Kaip ilgai elektrolisis trunka? — tarp penkiolikos minučių ir dviejų valandų. Ploni plaukai gali būti nuimami žymiai greičiau. Plaukai, kurie anksčiau būdavo pešami pincetu arba nubaltinti peroksidu reikalauja keletos smūgių kol jie panaikinami.

Ar elektrolisis panaikina negeistinius plaukus visam laikui? Dažniausiai taip. Bet kaip kuriais atvejais plaukai ima vėl ataugti. Tai priklauso nuo harmonų balanso kūne. Taip pat vyresnio amžiaus moterims veido plaukai sustorėja ir jiems pašalinti reikia ilgesnio laiko.

Ar yra kokių nors neigiamų rezultatų? Ar elektrolisis žalingas? Kartais oda šiek tiek patinsta arba parausta. Ypatingai jautri yra viršutinė lūpa. Bet po kelių valandų viskas susitvarko. Po elektrolisis nereikėtų bent dvi dienas dėti veido grimo, kad nesuerzintų odos. Taip pat nereikia liesti veido rankomis.

Ar tokios operacijos brangios? Kainos yra įvairios. Priklauso nuo specialistu ir salono. Bet vidurkinė kaina yra 20 dolerių į valandą.

Tarptautiniame Buenos Aires aerodrome Ezeiza, 1967. 12. 14, madų kūrėjas **Bernardas Survila** sutinka **Marytę Sabaliauskaitę** — **Miss Argentina** — 1967 ir **Miss vice-mundo**, jai grįžus iš tarptautinio konkurso, įvykusio Londone. Su jais — A. L. Centro papartinietė, įteikusi gėlių. Sabaliauskaitė studijuoja teisę Buenos Aires universitete. Kordobos kalnuose gimusiai lietuvaitėi padėti tapti moterų madų modeliotoja B. ir Vladė Malėlaitė-Survilai, visur proteguodami kuklią ir inteligentišką lietuvaitę. Pasauliniame konkurse ji dalyvavo Survilų firmos rūbais papuošta.

• Šeimininkų kampelis

VEDA L. MURAUSKIENĖ

Prancūziška duona

- 1 pakelis mielių,
- 2 puodukai šilto vandens,
- 1¼ šaukšto druskos,
- 1 šaukštas cukraus,
- 5-6 puodukai miltų,
- 1 kiaušinio baltymas, lengvai išplaktas,
- 1 šaukštas vandens.

I šiltą vandenį sudėti mieles, druską ir cukrų. Maišyti kol mielės išsileis. Mediniu šaukštu įplakti po vieną puoduką miltus. Dėti tiek miltų, kiek galima įplakti ir kol tešla pasidarys lygi kaip kamuoliukas. Tada paminkyti, kad neliktų miltų grumuliukų. Viršų ir šonus patepti alyva, uždengti rankšluostuku ir leisti iškilti dvigubai. Išversti tešlą ant miltais pabarstytos lentos ar medžiagos ir padaryti du pailgos formos kepalukus.

Kepimui geriausia naudoti sausainių skardas (cookie cheets). Skardas pabarstyti miltais ir dėti padarytus kepalukus leidžiant jiems dar iškilti. Prieš dedant į krosnį keliose vietose viršų įpiauti išstrižai ir patepti išplaktu baltymu sumaišytu su šaukštu vandens. Dėti į šaltą krosnį, apačioje padedant indą su vandeniu ir pasukti temperatūrą iki 400°. Kepti 40 ar 45 minutes kol viršus paruduos. Atvėsinti padedant kad būtų skersvėjo, nes tai priduos paviršiui suaižėjimo. Kepimo metu galima dar kartą patepti baltymu.

Cinamono pyragas

- ¾ puoduko cukraus,
 - 2 šaukštai riebalų,
 - 1 kiaušinis išplaktas,
 - ½ šaukštelio druskos,
 - 2 šaukšteliai kepimo miltelių,
 - 1¼ puoduko miltų,
 - ¾ puoduko pieno.
 - 1 šaukštelis vanilijos.
- Apibėrimui:
- 1 šaukštukas cinamono,
 - 1 puodukas kapotų riešutų,
 - ¼ puoduko rudo cukraus,
 - ¼ puoduko balto cukraus.

Apibėrimo visus produktus sumaišyti. Kepimui paruošti 8 inčų ketvirtinę formą ištepant ją riebalais ir pabarstant miltais.

Gerai ištrinti cukrų su riebalais. Imaišyti išolakta kiaušinį. Druska, kepimo miltelius ir miltus sujungti. Vanilija įpilti į pieną ir pakaitom viską sumaišyti. Dalį tešlos patiesti formoje ir apiberti nuse paruošto apibėrimo mišinio. Sudėti likusią tešlą ir apiberti likusiu mišiniu. Kepti prie 350° 25-30 minučių.

Ananasų Ambrosia

- ¾ puoduko plakimui grietinėlės,
- 2 šaukštai citrinos sunkos,
- 2 šaukštai cukraus,
- 8 dideli "marshmallows", supiaustyti į keturias dalis,
- 1 puodukas kapotų ananasų, nusausintų.

Supilti grietinėlę į atšaldytą dubenį, dadėti citrinos sunką ir plakti kol sukietės. Lengvai įmaišyti cukrų, piaustytus "marshmallows" ir atšaldyti. Ananasus, atskirai atšaldžius įmaišyti tik prieš duodant į stalą. Galima naudoti ir kitokius vaisius.

Svogūnų sriuba

- 2 puodukai plonai piaustytų svogūnų,
- 2 šaukštai sviesto,
- 2 šaukštai miltų,
- 5 puodukai pieno,
- 1 puodukas tarkuoto sūrio "Cheddar".

druskos, pipirų bei paprikos pagal skonį. Pakepinti svogūnus svieste kol paruduos damaišant miltus. Pieną užkaištinti dvigubame puode dadedant prieskonius. Imaišyti pakepintus svogūnus ir leisti dar pakaisti, tik kad neužvirtų, maždaug 10 minučių. Įberti tarkuotą surį ir maišyti kol išsileis. Tada tuoj duoti į stalą.

Zuvis su obuoliais

- 2 svarai žuvies (fillets),
- 3 šaukštai riebalų,

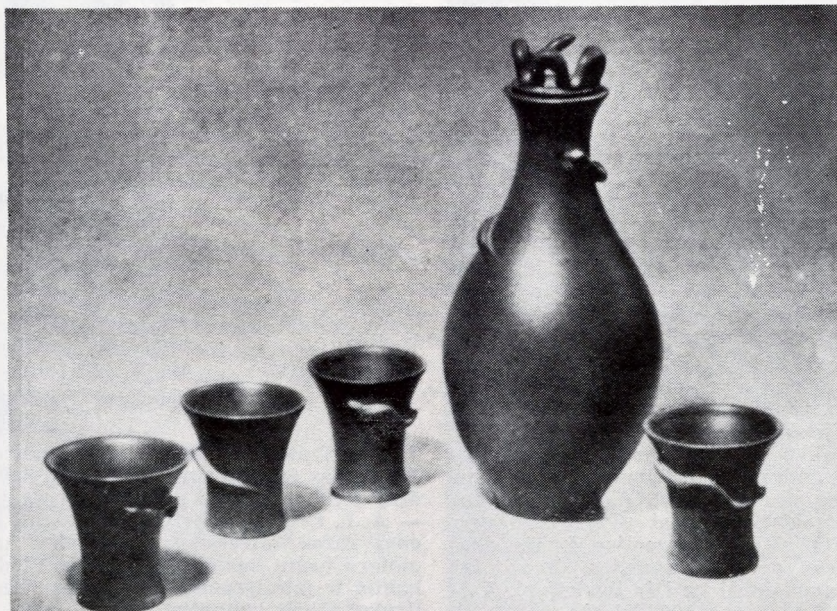
- 6 obuoliai,
- 2 šaukštai vandens,
- ½ šaukštuko druskos,
- 1 šaukštukas cukraus,
- ¼ šaukštuko pipirų,
- 4 šaukštai sviesto.

Žuvį pamirkyti sūdytame vandenyje 5 minutes. Nuplauti obuolius, išimti sėklas ir supjaustyti skiltelėmis. Į išleistus riebalus sudėti obuolius, vandenį, druską ir cukrų. Riebalai turi būti karšti. Uždengti ir leisti pavirti, vieną kartą apverčiant, kol obuoliai suminkštės. Sudėti žuvies gabaliukus ant obuolių ir uždengus pagarinti apie 5 minutes. Nuimti dugną, apversyti žuvį, apibarstyti pipirais ir uždėti sviestą. Dėti į orkaitę įjungiant tik viršų (broiler) ir palaikyti kol paruduos. Duoti su ryžiais ar daržovių mišraine.

Bulvių salotos

- 1 sv. bulvių,
- 1 puodukas sūraus vandens,
- 1 pjaustytas svogūnas,
- pipirų, salotų padažo.

Bulves išvirti neskustas ir dar esant karštom nulupti žievę, supjaustyti mažais gabaliukais ir užpilti puoduką sūraus verdančio vandens. Po 5 min. bulves iš vandens su sietiniu šaukštu išimti. Sudėti pipirus, pjaustytą svogūną, užpilti salotu padažu ir palaikyti apie 2 valandas. Prieš paduodant į stalą papuošti petruškų lapeliais ir agurko riekelėmis. Pagal norą galima pridėti majonezo.

Salotų padažas: 4 št. aliejaus; 1 št. vyno acto ar citrinos sunkos; druskos, cukraus, smulkiai kapotų žalių prieskonių (petruškų, krapų, svogūno laiškų, salierų svogūno ir t. t.). viską gerai išplakti.

“Angelų” pyragas

- 2 dideli arba 3 maži kiaušiniai, (kiaušinio dydis turi reikšmės),
- $\frac{3}{4}$ puoduko smulkaus cukraus,
- $\frac{1}{2}$ šaukštuko vanilijos,
- 1 puodukas sijotų miltų (pastry),
- 1 šaukštukas kepimo miltelių,
- $\frac{1}{2}$ puoduko karšto pieno,
- $\frac{1}{2}$ šaukštuko druskos.

Išplakti kiaušinio baltymus elektrine mašinėle (high speed), kol pasidarys lengva puta. Pamažu dadėti cukrų ir vaniliją ir vėl paplakti, kol puta pasidarys stangri. Tada įmaišyti karštą pieną, maišant kiek galima lengviau, kad masė būtų lygi. Dėti sujungtus miltus ir kepimo miltelius, dedant po ketvirtį normos ir lengvai įmaišant.

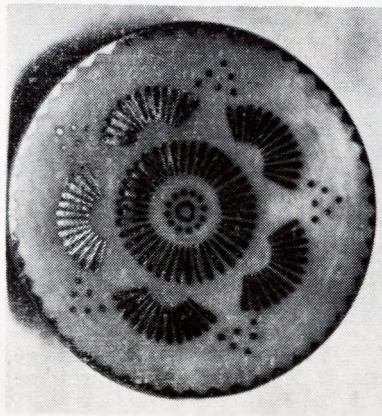
Masę pilti į apvalią arba 9x4x2 inčių formą, dugną ištiesti vaškinio popieriu ir patepti riebalais.

Kepti jau įkaitintoje krosnyje prie 375° maždaug 35-40 min. Leisti atvėsti ir tik tada išimti iš formos ir nuimti vaškinį popierių. Šį pyragą galima naudoti kaip tortą, pertepant mėgiamu kremu arba tik plakta grietinėle, papuošiant šviežiais vaisiais, pvz. braškėmis.

Sausainiai

- $\frac{2}{3}$ puoduko sviesto,
- 1 puodukas rudo cukraus,
- 1 kiaušinis,
- 2 puodukai miltų,
- $\frac{1}{4}$ šaukštuko druskos,
- $\frac{1}{2}$ šaukštuko kepimo miltelių,
- 1 šaukštukas vanilės.

Gerai ištrinti sviestą palengva supilant cukrų. Trinti kol bus grietinės tirštumo. Dadėti kiaušinių ir vanilę ir gerai išplakti. Miltus, druską ir kepimo miltelius sumaišius sudėti į masę ir išmaišyti. Užbaigtą teslą suskirstyti į keletą dalių, padaryti pailgos formos maždaug 2 inčų diametro ir suvynioti į vaškinį popierių. Padėti į šaldytuvą.

vą 1-2 valandom, kol sukietės. Pjaustyti plonomis riekutėmis ir dėti ant lėkštos kepimo skardos (cookie sheet). Riekučių viršų galima puošti piaustomis vyšniomis ar kapotais riešutais. Kepti prie 350° 8-10 minučių.

Salotos — Salads

Tai gan populiarius maistas Kanadoje. Valgomos vienas arba duodamas prie mėsų. Tai yra šaltų produktų mišrainė maišoma su padažu (dressing). Salotos yra daromos iš mėsos, žuvies, kiaušinių, vaisių arba mišinio kelių, kurių skonis harmonizuo-

jasi. Vasarą dažnai duodamas kaip pagrindinis maistas. O skoningos ir spalvingos salotos visuomet puošia stalą.

Darant salotas keletas patarimų:

1. Visuomet naudoti šviežias ir neapvytusias daržoves. Daržovės ir vaisiai yra skaniausi savo sezono metu. Todėl ir salotų pasisekimas priklauso nuo to. Jei daržovės yra truputį apvytusios, jas galima atgaivinti įmerkiant trumpam laikui į šaltą arba su ledu vandenį.

2. Visos nevirtos daržovės turi būti gerai nuplautos, o žalumynai gerai nusausti prieš naudojant.

3. Salotas geriausia laužyti kasnio dydžio gabaliukais, o kitus produktus piaustyti neperdideliais gabaliukais ir įvairiomis formomis. Nuo mėsos visuomet reikia nuimti odą bei riebalus ir geriausia piaustyti ketvirtiniais (kubais). Vaisių piaustymo forma gali būti įvairi.

4. Piaustytus obuolius, kriaušes, bananus, ir aprikosus apšlakstyti citrinos sūka. Tai apsaugoje juos nuo pajudavimo.

Mėsos salotos

- 2 puodukai kapotos mėsos-paukštie-
- nos,
- $\frac{3}{4}$ puoduko kapotų salierų,
- 1 kietais išvirtas kiaušinis (sukapotas),
- 1 šaukštelis druskos,
- truputis pipirų, majonėzo ar kito mėgiamo padažo (dressing), kimštų alyvų.

Kapotą mėsą, salierus, kiaušinius ir prieskonius sumaišyti. Uždėti majonėzo, kad sudrėktų ir leisti pastovėti 1 valandą šaltoje vietoje ar kol norima duoti į stalą. Šią masę uždėti ant žalumynų ir puošti kimštomis alyvomis.

Kiaušinio salotos

Kietai išvirtus kiaušinius nulupus perplauti per pusę išilgai. Išimti trynį ir sumaišyti su mėgiamu padažu (dressing). Baltymą supjaustyti ir išdėstyti ant lėkštos ištiestos salotų lapais, padarant gėlių lapelių formą, o į vidurį “gėlės” sudėti trynius.

Rūgščios grietinės padažas (dressing)

- $\frac{1}{2}$ puoduko rūgščios grietinės,
- 2 šaukštai acto,
- $\frac{1}{2}$ šaukštuko paprikos,
- $\frac{1}{2}$ šaukštelio druskos,
- 1 šaukštelis svogūno sunkos.

Viską sumaišyti ir gerai plakti, kol sutirštės. Tinka naudoti bulvių, agurkų, kopūstų, bei kiaušinio salotom.

Pamidorų salotos

- 3-4 vidutinio dydžio pamidorai,
- $\frac{1}{2}$ puoduko kapotų salierų,
- 1 svogūnas, smulkiai piaustas,
- 1-2 kietai virti kiaušiniai (kapoti),
- 2 šaukštai grietinės.

Nulupus pamidorus supiaustyti skiltelemis ir pridėti salierus, svogūną ir kiaušinius. Dadėti druskos ir pipirų bei grietinę ir lengvai pamaišius duoti prie šaltos mėsos.

Toronto meno galerijoje vyko virimo meno demonstracijos. Vienas iš garsių virimo ekspertų, Micheil Field, pareiškė, kad krosnių temperatūra gali būti labai netiksli, siekianti net 50 laipsnių skirtumą. Ir jeigu krosnies rodyklę pastatome ant 350°, tai dar nėra garantijos, kad tokia temperatūra ir yra. Jis patarė šeimininkei pažinti savo naudojamą krosnį ir jeigu kepamo pyrago viršus susproginėja tai reiškia nežiūrint nustatytos temperatūros krosnis buvo per karšta. Tad nevisuomet šeiminkė kalta nepasisekus pyragui.

LIETUVĖS TAUTINIS APDARAS

Prieš pirmą pasaulinį karą ir tuoj po jo Sūduvoje man yra tekę matyti šimtai moterų to laiko jų pačių darbo apdaruose. Sijonas ir prijuostė jų pačių išsiausta, o bliuskutė pirktinės medžiagos; skarelė taip pat pirktinė. Ta apdaro dalis, kuri pačių išiausta, yra tautinė; kaip gi kitaip? Viena to apdaro dalis būdavo dėvima išiegoje tik dalies moterų — tai prijuostė. Prie darbo visos moterys (kartais ir vyrai) dėvėdavo prijuostes, o išiegoje — tik tai ištekęjusios moterys; niekada išiegoje prijuostės nedėvėdavo netekėjusi mergina arba mergaitė. Ši dalyką žmonės aiškino taip: prijuostė — šeimnininkės ženklas; netekėjusi neturi šeimos, neturi ir prijuostės. Tai buvo taisyklė. Ištolo galėjai pažinti, ar ištekęjusi ar ne, pagal tai, ar ji buvo su prijuoste ar be.

Kaip gi atsitiko, kad dabar kiekviena, net ir vaiko amžiaus, jeigu apsirengusi tautiniai, tai ir su prijuoste? Būtų įdomu išgirsti moterų paaiškinimą. Gal padaryta klaida?

Antras dalykas. Pažiūrėkite į baltiečių filatelistų išleistą voką, kuris vaizduoja lietuvių, latvių ir estų jų tautiniais apdara; taip pat pažiūrėkite kaip atrodo JAV indėnų tautiniais apdara. Ant voko latvių atrodo kaip dama, nes ji turi kažką panašų į apsiaustėlį, kas jos drabužiams priduoda moteriškumo. Estė atvaizduota kraštutiniai spartakiškai — kaip kareivis. Lietuvė apsirengusi mums gerai pažįstamu apdaru; estetiškumo-moteriškumo atžvilgiu yra tarp latvių ir estės. Indėnė — taip pat dama; jos apdaras turi daug moteriškumo. Klausimas, kurį seniai nešiojusi, yra šis: jau laikas lietuviui imti kultivuoti savo tautinį kostiumą ir padaryti jį daugiau moterišką ir maksimum estetišką; ir kodėl ji to nedaro? Tai daryti verta ir galima, nes iš tikrųjų šis drugio margumo moterų kostiumas yra miestiečių inteligencijų atgaivintas ir įpilletintas. Pradžioje minėtu laikotarpiu kaimo moterų tarpe šitoki kostiumą nešiojo tik labai reta; aš esu matęs tik vieną moterį šiuo kostiumu — savo tėvo tetą. Vieną pagrazinimą jam mūsų moterys ėmė masi-

niai dėvėti visai neseniai — maždaug praėjusio karo metu; tai — kepurė. Taigi, naujovių nevengiama. Atrodo, kad šiuo reikalu moterims vėta pajudėti. Žinoma, neturi būti prisileista vulgarumo (pabrėžiamo seksualumo drabužių formomis). Mes turime būti aukščiau kasdieną matomo beskoniskumo, nes esame europiečiai.

Ar negalima geriau išspręsti medžiagos klausimo šiam kostiumui, vartojant lengvą švelnaus išdirbimo fabriko gamybos medžiagą? Šiais laikais, Amerikos gyvenimo sąlygomis, austi rankomis ir primityviomis staklėmis — ne dorybė. Gal ne visi sutiks su tuo, bet man labai skurdų vaizdą sudaro tos staklės, išstatytos parodose viešai. Ar fabrikas nepriimtų išausti mums tinkamų marginių? J. D.

• *RED. Būtų įdomu išgirsti ir daugiau nuomonių apie lietuviškus tautinius rūbus.*

• Organizacinė veikla

K. L. K. MOTERŲ DR., PRISIKĖLIMO PARAPIJOS SKYRIUS TORONTE

Pirmame šių metų K. L. K. Mot. dr. jos, Toronto Prisikėlimo parap. sk. visuotiniame narių susirinkime, kaip kad įprasta, buvo apžvelgti ir susumuoti praėjusiais metais skyriaus atliktieji darbai.

Skyriaus veikla labai plati — ji nesi-riboja vienu savo skyriumi ir parapija. Nenuostabu: valdybą sudaro viena tik jaunos moters, taigi pilnos energijos, ryžto ir drąsių idėjų. Pernai jos buvo išrinktos skyriui vadovauti ne vieneriems, bet dvejiems metams, ir skyriaus jos neapvyly — išstius metus dirbusios, visos lieka savo pareigose ir šiems metams. Dirba pasiskirsčiusios

įvairiomis sekcijomis, dažnai visos susirinkdamos savo darbų apsvastyti, jų suderinti, pasitarti ir susitarti. Visada giedria nuotaika, visada atvira širdimi.

Šio skyriaus v-bos pirmininkė yra A. Kuolienė, vicepirm. — V. Valaitienė, išdininkė — B. Biretienė, sekretorė — L. Murauskienė, soc. reikalų vadovė — Z. Didžbalienė ir J. Žemaitienė, parengimų vadovė — J. Baziliauskienė, A. Puterienė ir B. Stankaitienė. Skyriaus dvasios vadas — tėvas Placidus Barius, O.F.M. Sk. revizijos komisiją sudaro: S. Miniotienė, F. Urbonienė ir B. Vaitiekūnienė.

Skyriaus v-ba posėdžių praėjusiais metais turėjo 10. Visuotinių narių susirinkimų buvo suaukta 8, kuriuose be sk. reikalų aptarimo ir kitos įvairios programos dažnai buvo kviečiami įvairūs prelegantai su paskaitomis.

Iš svarbesniųjų sk. veiklos darbų paminti šie.

Buvo suorganizuota visoms Toronto lietuvių k. moterims uždaros kolektyvų. Buvo suruošti dveji kursai: pirmosios pagalbos kursai ir virimo kur-

Iš kairės: A. Kuolienė, J. Baziliauskienė, T. P. Barius, O.F.M., J. Žemaitienė, Z. Didžbalienė, A. Puterienė, B. Stankaitienė, L. Murauskienė, B. Biretienė, V. Valaitienė.

sai, kuriais pasinaudojo apie 40 moterų. Išėjusius metus, o ypač Kalėdų ir Velykų progomis lankoma sergantieji ir seneliai, ligoninės ir namuose. Buvo suruošta dail. H. Žmuidzinienės dailės darbų paroda, kurios atidarymo proga buvo suruošta vaišės - kavutė. Buvo talkinama Tor. liet. Bendruomenei ruošiant Vasario 16-tosios priėmimą. K. L. K. Moterų dr. jos suvažiavimo proga, parapijos jaunimo, parapijos chorų pasirodymo progomis, savo skyriaus metinės šventės proga buvo suruoštos apapės, pietūs, vakarienės ir t. t., taip pat ir tradicinis, dabar jau visų Toronto lietuvių mėgiamas ir gausiai lankomas Prisikėlimo sk. Užgavėnių šaunus balius — didžiausias skyriaus visų metų pajamų šaltinis.

Visiems darbams, o ypač socialiniams ir įvairių parengimų darbams, valdyba kviečiasi talkon skyriaus nares, kurios visada mielai padeda. **Z. D.**

“DEAR ANN” IR “DEAR ABBY” — KAS JOS YRA?

Daugelis moterų, o taip pat ir vyrų, “Moters” žurnalo skaitytojų, be abejonės, vieni nuolat, kiti — nors retkarčiais pasižiūri ir paskaito “Dear Ann Landers” ir “Dear Abby” patarimų kolumnas. Torontiškiečiai šis kolumnas randa: “Dear Ann Landers” dienraštyje “Star”, o “Dear Abby” — “The Telegram”.

Tačiau tenka spėti, jog daugelis skaitytojų nežino, kas tos dvi moterys yra? O tai, iš tikrųjų, labai įdomus dvejetas. Jos abi — seserys dvynukės, tautybė žydaitės. Ann Landers (slapyvardis) yra Mrs. Jules Lederer (gimusi Esther Pauline Friedman), o Abigail “Dear Abby” Van Buren (taip pat slapyvardis) yra Mrs. Morton Phillips (gimusi Pauline Esther Friedman).

Abi šios moterys labai gabios asmenybės. Jos, atrodo, pasidalinusios pusiau lyg ir visus Šiaurės Amerikos dienraščius, pradedant “Chicago Sun-Times”, baigiant McNaught sindikato leidžiamais dienraščiais, o taip pat ir kanadiška kasdieninė spauda, kuriuose spausdina savo atsakymus į įvairiausių skaitytojų paklausimus. Jų kolumnos — turi begaliniai didelį pasisekimą skaitytojų tarpe.

Abi — “Ann” ir “Abby” yra didelės tolerantes. Jos, nors būdamos žydaitės, pačios ypatinga respektą skiria visoms tikyboms ir visokiausių pasaulėžiūrų žmonėms, o taigi pat ir jos yra itin respektuojamos visų tikybų dvasiškijos. Tai tikrai ekumeniškosios dvasios atstovės. Jų kolumnų atsakymai gyvi, aukštos moralės, itin vitališki ir išmintingi. Prieš dešimtį metų “Abby” netgi, lankiusis pas katalikų dvasiškį ir ėmusi instrukcijas, kad geriau pažintu ta tikėjimą ir duotu kiek galima tikslesnius atsakymus katalikų tikėjimo paklausėjams. Jos abi — “Ann” ir “Abby” — buvo ir tebėra didelės vysk. Sheen ir kitų katalikų kalbėtojų gerbėjos.

Abi — Esther Pauline ir Pauline Esther (kaipo dvynukės — tik sukeisti pirmi vardai) Friedmanaitės yra gimusios 1918 m. liepos 4 d. Sioux City, Iowa. JAV-bėse. Ju tėvai — Abromas ir Rebeka Friedmanai. Jos abi ištekęsios už industrialistų, abi parašiusios po eilę knygų, dėstančios mokykloje ir skaičiusios begaliniai daug

paskaitų, ypač jaunimui ir ypač moralės klausimais. Dar kas pridurtina, savo atsakymuose, jeigu ir gauna daugiau ar mažiau “pylos” iš skaitytojų, niekad nesibijo (jeigu jaučiasi ne taip atsakiusios) prisipažinti suklydusios. Šiaip jau — abi labai didelės tolerantes visokiausių žmonių, įvairiausių paklausėjų minčių ir nuomonių. Rašas šias eilutes kartą smarkokai juokėsi, kai vienas skaitytojas “Abby” buvo atsiklausęs, ar jis galįs pavadinti savo arkli (geriau pasakius — kumelę) “Dear Abby” vardu. Jis, girdi, tą vardą labai mėgsta. Ir ką gi “Abby”? — Ji teparašė: “jeigu Jums taip patinka, — “go ahead”... **Pr. Alš.**

• Atsiųsta paminėti

Liet. Katalikų Mokslo Akademijos Metraštis nr. III. Leidžia lietuvių katalikų Mokslo Akademija. Redaguoja A. Liuima, S. J. Spausdinta “Pliniana” spaust. — Italijoje. Šiame nr. rašo J. Jakštas — šis tas dėl atskiros žemaičių krikšto, kun. J. Raitelaitis — Kalvarija, A. Šešplaukis — Religinis pradas Maironio kūryboje, P. Rabikauskas — Medžiaga senojo Vilniaus universiteto istorijai, Br. Zumeris — Vilniaus kraštas faktų ir atsiminimų šviesoje. Tiražas 1000 egz. Užsakymus siųsti šiuo adresu: L. K. M. Akademijos Reikalų Vedėjui. Piazza della Pilotta. 4. Roma, Italija.

Kaip Algiukas Vėjo ieškojo. Parašė Nijolė Jankutė. Iliustravo V. Varanckaitė - Aleknavičienė. Surengavo ir išleido Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys, Putnam Conn. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicago, Ill. Tiražas 2000. Labai tinkama vaikams skaitymo knyga.

Vivos Plango — pernai Lietuvoje mirusio liet. liter. klasiko Putino, Lietuvoje nespausdinami kūrinių. Norėdama išieivijoje augančiai lietuvių šviesuomenei gyviau ir konkrečiau priminti Putiną, ši kultūringai apipavidalinta leidinių išleido Pedagoginis Lituanistikos Institutas Čikagoje (5620 S. Claremont Ave., Chacago 36, Ill.). Redagavo D. Velička, piešiniai liet. dailės lekt. A. Kurausko, spaudė M. Morkūno spaustuvė Čikagoje.

Laškai Lietuviams — sausio ir vasar. mėn. Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurn. Vyr. red. K. Trimakas, S. J. Prenumerata metams \$4.-. Adresas: 2345 W. 56th Str., Chicago, Ill. 60636, U.S.A.. Spaustuvė — Immaculata Press, Putnam, Conn.

Moterų Dirva — sausio ir vasario 1 ir 2 nr. Leidžia L. R. K. Moterų Sąjunga. Redaktorė Mrs. D. Murray. Prenumerata metams JAV \$2.50 — kitur \$3.

Lietuvių Dienos. Leidžia A. Skirius. Vyr. red. B. Brazdžionis. Žurnalas leidžiamas kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpj. mėn. Prenumeratos kaina metams \$6.- visur, garbės pren. \$10.-. Administracijos adr.: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, California 90029.

Tėviškės Aidai — Australijos Liet. Katalikų Federacijos leidžiamas savaitraštis. Vyr. redaktorius kun. P. Vaseiris. Prenumerata metams Australijoje

\$8.-, kitur — \$9.-. Adresas: 19 Henry Str. Kensington, Victoria, Australia.

Birutės Rytas, eiliuota knygelė priešmokyklinio amžiaus vaikams, yra gauta iš P. Amerikos ir platinama per “Draugą” Čikagoje; kaina — 0.95 ct.

Autorė yra Janina Narūnė; iliustratorė — dail. R. Kulmanienė. Knygelė gausiai iliustruota, dalinai spalvuota. Spausdinta spaustuvėje “Gamma” — Medellin, Colombia. Puiki dovanėlė mūsų mažiesiems.

Pasaulio Lietuvis — Leidžia Pasaulio LLietuvių Bendruomenės Valdyba. Redaguoja St. Barzdukas. Išėina 7 kartus metuose. Prenumerata metams \$2.-, atskiras nr. 30 ct. Adresas: 18308 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119, USA.

Garbės prenumeratoros:

M. Aukštaitė, Toronto, Ont., P. Balandienė, Detroit, Mich., Balčytienė, Chicago, Ill., E. Dėdinienė, Brooklyn, N. Y., J. Eitutienė, Chicago, Ill., G. Kazlauskienė, Waterbury, Conn., D. Keršienė, Toronto, Ont., A. Lesčinskienė, Detroit, Mich., A. Mačiukienė, Chicago, Ill., P. Martinkaitienė, Cicero, Ill., D. Mitkienė, Hollywood, Calif., M. Šimkuvienė, Detroit, Mich., K. Šlitterienė, Waukegan Ill., M. Tarvydienė, Hamilton, Ont., T. Timmerman, Winnipeg, Man., E. Valiukonienė, So. Boston, Mass., B. Venskuvienė, Paris, France, S. Oželienė, Chicago Ill.

Žurnalui aukojo:

\$10.00 — Liet. Kat. Moterų Draugija, Montevideo, Uruguay, J. Žiogienė, Glen Meyer, Ont., V. Vaitienė, Dearborn, Mich., M. Paukštienė, Scarborough, Ont.

\$5.00 — E. Dėdienė, Brooklyn, N. Y., L. Didžiulienė, Bogota, Colombia, A. Diržys, Toronto, Ont., J. Gustainis, Don Mills, Ont., A. Minelgienė, Olympia, Wash., A. Panuskienė, Chicago, Ill., R. Petrusėvičienė, Detroit, Mich., V. Sniulienė, Dorchester, Mass.

\$3.00 — P. Balandienė, Detroit, Mich., M. Balčytienė, Chicago, Ill., K. Balzarienė, Chicago, Ill., S. Čipkienė, Cleveland, Ohio, E. Jonušienė, Omaha Nebr.

\$2.00 — V. Garnelienė, Tilsonborough, Ont., S. Grigaitienė, Utika, Mich., V. Pazukaitė, Weston, Ont., M. Skučienė, Toronto Ont., M. Tonkūnienė, Waterbury, Conn.

\$1.00 — E. Bersėnienė, Welland, Ont., A. Brazaitienė, Chicago, Ill., Dražišvėnė, Toronto, Ont., I. Kandrotienė, Toronto, Ont., E. Kasputienė, Detroit, Mich., A. Kežnaitienė, Hamilton, Ont., A. Kohankienė, Hamilton, Ont., L. Koppienė, Brooklyn, N. Y., B. Lesevičiūtė, Chicago, Ill., B. Monkevičienė, Dorchester, Mass., A. Neimanienė, Cleveland, Ohio, R. Plepienė, Warren, Mich., A. Prunskytė, Chicago, Ill., E. Ribokienė, Brockton, Mass., A. Sandargienė, N. Royalton, Ohio, P. Skeivelienė, St. Catharines, Ont., P. Tiknienė, Elizabeth, N. J., J. Vaičiaitienė, Maribyrnong, Australia, N. Varnauskienė, Parkside, Australia, O. Vileniškienė, Dorchester, Mass., V. Vydienė, Bangor, Maine, J. Žebrauskienė, Chicago, Ill., S. Žiedonienė, Cleveland, Ohio, M. Žilvytienė, Tillsonburg, Ont., M. Žigaitienė, Chicago, Ill.